ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Komparace zdanění příjmů fyzických osob v ČR a Švédsku

The Comparison of personal income tax systems in the Czech republic and Sweden

Veronika Wolfová

Plzeň 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Komparace zdanění příjmu fyzických osob v ČR a Švédsku“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce

za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

V Plzni, dne 30. dubna ……..

podpis autora

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala panu Ing. Zdeňku Hruškovi za to, že jsem mohla psát svou bakalářskou práci pod jeho vedením, za ochotu a trpělivost při konzultačních hodinách, za odborné a cenné rady, které mi pomohly pečlivě vypracovat a dokončit tuto zmíněnou bakalářskou práci.

Obsah

Úvod 7

1 Historie daní 9

2 Obecná charakteristika České republiky 11

2.1 Základní informace o ČR 11

2.2 Politický systém 12

3 Obecná charakteristika daňového systému České republiky a vývoj daní ... 13

3.1 Historický vývoj daní v Českých zemích 13

3.2 Obecné charakteristiky daňového systému 14

3.2.1 Daňové náležitosti 16

3.2.1.1 Subjekt daně 17

3.2.1.2 Objekt daně 17

3.2.1.3 Základ daně 17

3.2.1.4 Sazba daně 18

3.2.1.5 Doplňkové daňové náležitosti 19

3.2.2 Členění daní 20

3.2.3 Funkce daní 21

3.3 Daňový systém ČR 22

3.3.1 Daň z příjmu fyzických osob (DPFO) 23

3.3.1.1 Příjmy, které nejsou předmětem daně 25

3.3.1.2 Nezdanitelné části základu daně 26

3.3.1.3 Příjmy osvobozené od daně z příjmů FO 26

3.3.1.4 Položky odčitatelné od základu daně 27

3.3.1.5 Slevy na dani 27

3.3.1.6 Příjmy zdaněné zvláštní sazbou 30

3.3.1.7 Daňové přiznání k DPFO 30

3.3.2 Paušální výdaje procentem ... 30
4 Švédsko ... 32
4.1 Obecná charakteristika Švédského království ... 32
4.1.1 Historie Švédského království ... 33
4.1.2 Politický systém Švédska ... 33
5 Daňový systém Švédska ... 35
5.1 Historie daní Švédska ... 35
5.1.1 Vývoj daňového systému v období 1900 – 1950 ... 35
5.1.2 Vývoj daňového systému v období let 1950 – 1970 ... 35
5.1.3 Vývoj daňového systému po roce 1970 ... 36
6 Daňová soustava Švédska ... 38
6.1 Přímé daně ... 38
6.1.1 Daň z příjmů fyzických osob ... 38
6.1.2 Předmět daně ... 39
6.1.2.1 Příjmy ze závislé činnosti ... 40
6.1.2.2 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti ... 43
6.1.3 Nezdanitelné a osvobozené příjmy v roce 2013 ... 44
6.1.4 Zdaňovací období a daňové přiznání ... 46
7 Komparace zdanění příjmů fyzických osob v České republice a ve Švédsku ... 49
8 Závěr ... 62
9 Seznam obrázků ... 64
10 Seznam tabulek ... 65
11 Seznam použitých zkratek ... 66
12 Seznam použité literatury ... 68
13 Seznam příloh ... 73

Úvod

Bakalářská práce bude pojednávat o komparaci zdanění příjmů fyzických osob v České republice a Švédsku v roce 2013. Cílem práce je podání základního přehledu o zdanění příjmů fyzických osob v České republice a ve Švédsku, vystižení podstatných rozdílů mezi zdaněním z pohledu poplatníků v závislosti na výši příjmů a porovnání míry zdanění. Dílčími cíli této práce je seznámení s daňovým systémem České republiky a Švédska a s obecnou terminologií daní.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část práce je zaměřena na obecnou historii daní a jejich vývoj, na historii daní obou států a daňovou terminologii. Praktická část se zabývá komparací zdanění příjmů fyzických osob a jejich komparací.

Práce je rozvržena do sedmi kapitol. První kapitola pojednává o historii daní a je zde nastíněn vznik a vývoj daní. Kapitola druhá se věnuje obecné charakteristice České republiky, demografickému vývoji státu a politickému systému. Třetí kapitola popisuje historii daní České republiky, základní terminologii týkající se daňové tématiky a daňové náležitosti. Seznamuje s celým daňovým systémem České republiky a jednou z jeho nejdůležitějších charakteristik, kterou jsou funkce daní. Kapitola podrobněji rozebírá a vysvětluje zdanění příjmů fyzických osob v České republice, daňové úlevy, slevy na dani, apod. Čtvrtá kapitola je věnována daňovému systému Švédska. Jedná se o stručnou charakteristiku demografického vývoje a politického systému. Pátá kapitola seznamuje s historií daní ve Švédském království, která z velké části ovlivnila vývoj politického, následně i daňového systému. Kapitola šestá je věnována podrobnému rozboru systému zdanění fyzických osob ve Švédsku. Jsou zde zahrnuty například odpočty od daně či nezdanitelné položky. V poslední, sedmé, kapitole se budeme zabývat komparací zdanění fyzických osob v České republice a ve Švédsku. Důraz je kladen především na prokázání velkých rozdílů ve zdanění mezi těmito zeměmi. Všechna tvrzení jsou podložena aplikací jednotlivých konkrétních příkladů.

Při zpracování teoretické části bakalářské práce budu převážně vycházet z knižních zdrojů a čerpat i z platné legislativy, kterou je především zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákon SFS 1999:1229, o daních z příjmů, zákon SFS 1997:483, o platbě daní. Pro zpracování praktické části bakalářské práce budu využívat

internetových zdrojů a též praktických příkladů, které jsou zaměřeny na komparaci zdanění v České republice a ve Švédsku. Dále při zpracovávání celé bakalářské práce budu vycházet z metodiky pro vypracování bakalářské/diplomové práce, kterou zpracoval a v říjnu roku 2011 aktualizoval doc. PaedDr. Ludvík Eger, CSs.

1 Historie daní

Historie daní sahá tisíce let do minulosti. První záznamy o existenci daní byly nalezeny již ve starověku, ve 4. – 3. tisíciletí př.n.l. (Falada, 2009) Slovo daň je odvozeno od slovního základu dáti, a berně od základu bráti, přičemž obě slova mají stejný význam.[1] K tomu, aby daně mohly vzniknout, musel existovat státní útvar a peněžní hospodářství. Až se vznikem státu a peněžního hospodářství byla teprve potřeba začít organizovat jeho fiskální systém. (Falada, 2009)

Od svého vzniku až do současnosti prošly daně dlouhým vývojem. Opakem daní jsou poplatky, které se od daní liší tím, že jsou za úplatu, tzn., když poplatník vyžaduje zvláštní činnost státní instituce. V této době, tj. ve 4. – 3. tisíciletí př.n.l., existovalo již i clo, které se vybíralo při dopravě zboží přes hranice státu. Daně byly z počátku placeny v naturální hodnotě (tzv. naturáliích) a až později se postupně začalo přecházet na peníze. (Falada, 2009) V období starověku byly daně převážně naturální povahy a měly charakter nepravidelných či jednorázových plateb. Většinou hrály druhořadou roli a příjmy se využívaly především k válečným potřebám. Státní pokladna měla jako hlavní zdroj příjmů kořist z dobytých závislých území. (Kubátová, 1994) Úplně první peníze se objevily v 2. tisíciletí př.n.l. v Babylóně. Nebyly to však peníze v dnešní podobě, ale jednalo se o slitiny různých vzácných kovů, jako stříbra, mědi a výjimečně zlata. První mince byly objeveny v Malé Asii na přelomu 7. – 6. století. Existovaly však i jiné druhy platidel než jen mince, byla to tzv. naturální platidla (směna), jelikož ne všude se vznik peněz rozšířil. V Mezopotámii existovaly obě varianty jak naturální směna, tak mince. U naturální směny hraje roli obecného ekvivalentu obvykle množství obilí, dobytku, část úlovku (převážně ryb) a jiné nepeněžité plnění či dokonce jen část výtěžku (daň ze stříhání ovcí). V době předřímské bylo nutné hradit veřejné dávky, bez ohledu na to, komu nebo kdo veřejné statky či služby státu poskytuje. (Falada, 2009)

Na daňový systém měla velký vliv personalita práva, která se používala především ve středověku. Z jejích zásad vyplývalo, do jaké společenské skupiny osoba patří a podle jakých právních předpisů se tato společenská skupina řídí. Existovaly dva hlavní typy vybírání daní. Byly to daně buď od porobeného obyvatelstva či od celých porobených států, kde domácí obyvatelstvo bylo zcela od daně osvobozeno

[1] www.zivahistorie.eu, 2013

(Mezopotámie), anebo se daňové zatížení rozložilo na nepřímé daně, které platili občané a na daně přímé, jejichž poplatníky byli cizinci žijící v daném státě (Athény). (Falada, 2009)

2 Obecná charakteristika České republiky

Daňové systémy jednotlivých států jsou ovlivněny mnoha faktory (demografický vývoj, politický systém atd.). Proto je potřeba se na začátku zaměřit i na stručnou charakteristiku státu, zejména na jeho historii, vývoj počtu obyvatel, politický systém atd. V této práci budou zahrnuty základní informace a skutečnosti, které se týkají charakteristiky České republiky a Švédského království.

2.1 Základní informace o ČR

Název státu: Česká republika

Hlavní město: Praha

Celková rozloha ČR: 78 864 km²

Počet obyvatel: 10 516 125,

k 31. 12. 2012[2]

Státní zřízení: Republika

Úřední jazyk: Čeština

Měna: 1 česká koruna

Obrázek č. 1: Mapa České republiky

Zdroj: www.google.cz

Hlava státu: Prezident, zvolený na pětileté období

Náboženství: Křesťanství

Správní členění: 14 krajů (od 1. 1. 2002)

[2] www.czso.cz, 2013

2.2 Politický systém

Nejvyšším zákonem je Ústava České republiky, jejíž součástí je Listina základních práv a svobod. Česká republika je parlamentní demokracií. Ústava platí od vzniku samostatné ČR, po rozdělení Československa, což je datováno k 1. 1. 1993. Moc je rozdělena na zákonodárnou, výkonnou a soudní. Zákonodárnou moc v ČR představuje dvoukomorový parlament, který je složen ze Senátu a Poslanecké sněmovny. Senátorů je 81 a jsou voleni na šestileté funkční období. Poslanců je 200 a jsou voleni na čtyřleté funkční období. Výkonnou moc představuje vláda ČR a prezident republiky. Prezident ČR je dnes volen většinovým dvoukolovým volebním systémem. Funkční období je pětileté. Volba prezidenta republiky je přímá (volí občané), kdežto dříve byl prezident volen nepřímo, tzn. Poslaneckou sněmovnou a Senátem Parlamentu ČR. Třetí mocí je moc soudní, kterou v ČR vykonávají soudy. Soustava soudů je tvořena Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem, vrchními, krajskými a okresními soudy. Funkční období ústavních soudců je 10 let.

Největší politické strany: Občanská demokratická strana (ODS), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), Křesťanská a demokratická unie-Československé strany lidové (KDÚ-ČSL), Strana zelených (SZ), Věci veřejné (VV) a TOP 09.

3 Obecná charakteristika daňového systému České republiky a vývoj daní

3.1 Historický vývoj daní v Českých zemích

Obrázek č. 2: Časová osa historie daní v českých zemích od 10. století do vzniku ČSR

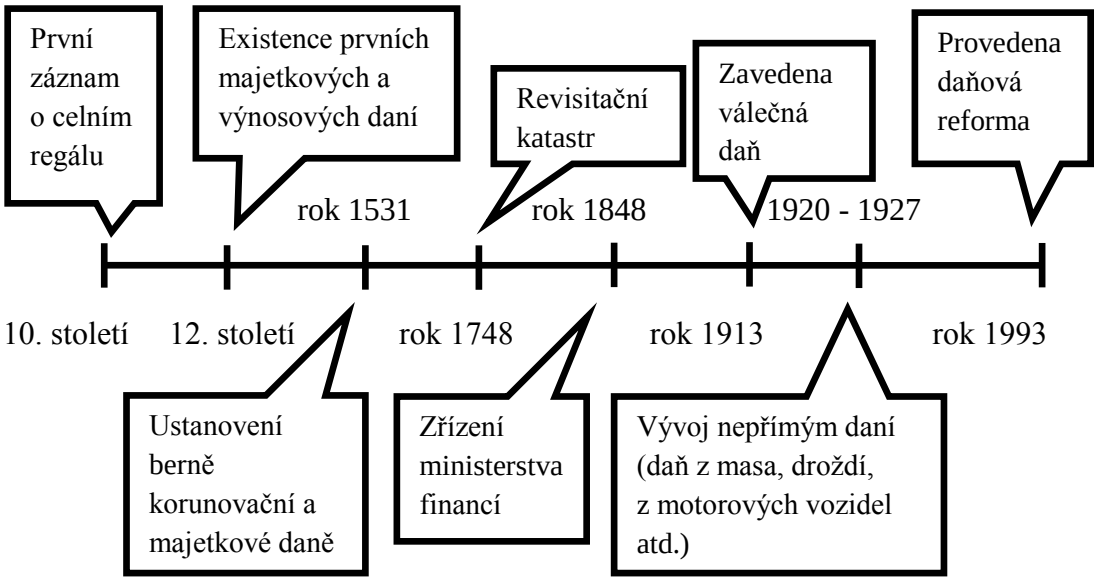

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Jednou z prvních typů daní v Čechách byla **daň pozemková**, obvykle označovaná výrazem berna. K vypracování první berní soustavy se v našich zemích přikročilo až po třicetileté válce, kdy byla v roce 1652 ustanovena komise ke zkoumání majetku poddaných. Roku 1654 byl soupis dokončen, nazván **berní rulou** (dodnes se jedná o cenný historický dokument) a na jeho základě se začaly vybírat pravidelné daně. Systém ve svém vývoji procházel dalším zdokonalováním, rozšiřováním a mnohými krátkodobými reformami i úpravami, zejména v době panování Marie Terezie a císaře Josefa II, kdy byla také v roce 1788 zavedena daň domovní.[3] Daně jsou povinnou platbou pro všechny poplatníky bez ohledu na to, zda někdo využívá veřejné statky více či méně. Od poloviny 19. století se začínají výdaje zvyšovat, a proto bylo nutné zajistit

[3] www.zivahistorie.eu, 2013

pravidelné státní příjmy pomocí daní. Postupem času začínají vznikat první daňové soustavy a také se každý rok sestavuje bilance všech státních příjmů a výdajů, které se později začalo říkat státní rozpočet. (Kubátová, 1994) Tento název se používá dodnes. Součástí daňové soustavy jsou **daně přímé**: daň z výdělku, zavedená roku 1813 a daň z příjmů od roku 1849, i **daně nepřímé**, které tehdy obsahovaly daň potravní, tj. z vína, moštu, z prodeje lihovin, z masa a cukru, a daně z věcí spotřebovatelných, tj. z hracích karet, kalendářů a periodických tisků.[4]

3.2 Obecné charakteristiky daňového systému

Daňová soustava je užším pojmem než daňový systém. „*Daňový systém, kromě daňové soustavy, zahrnuje i právně, organizačně a technicky konstituovaný systém institucí, které zabezpečují správu daní, jejich vyměřování, vymáhání a kontrolu, a rovněž systém nástrojů, metod a pracovních postupů, které tyto instituce uplatňují ve vztahu k daňovým subjektům*“. (Široký, 2008, s. 10)

„*Daňová soustava představuje souhrn daní vybíraných v určitém státě v určitém čase. Z právního hlediska to jsou jednotlivé daně upravené v daňových zákonech. K faktorům ovlivňujícím uspořádání daňové soustavy patří velikost státu a jeho územní členění, tradice způsobu výběru daní, ale i přijaté závazky plynoucí ze zapojení do mezinárodních integračních procesů*.“ (Široký, 2008, s. 10)

Daň je povinná, zákonem určená platba plynoucí do veřejného rozpočtu. Je zpravidla neúčelová, neekvivalentní a nenávratná. Daň musí být jednoznačně stanovena a většinou se opakuje v pravidelných intervalech. (Kubátová, 2010)

Daňový systém ČR se dělí na dva hlavní pilíře, kterými jsou **daně přímé**, ty jsou níže znázorněny fialovou barvou a **daně nepřímé**, ty jsou znázorněny barvou červenou, viz obrázek č. 3., největší příjem do státního rozpočtu plyne z DPH a daní z příjmů.

[4] www.zivahistorie.eu, 2013

Obrázek č. 3: Schéma daňové soustavy České republiky

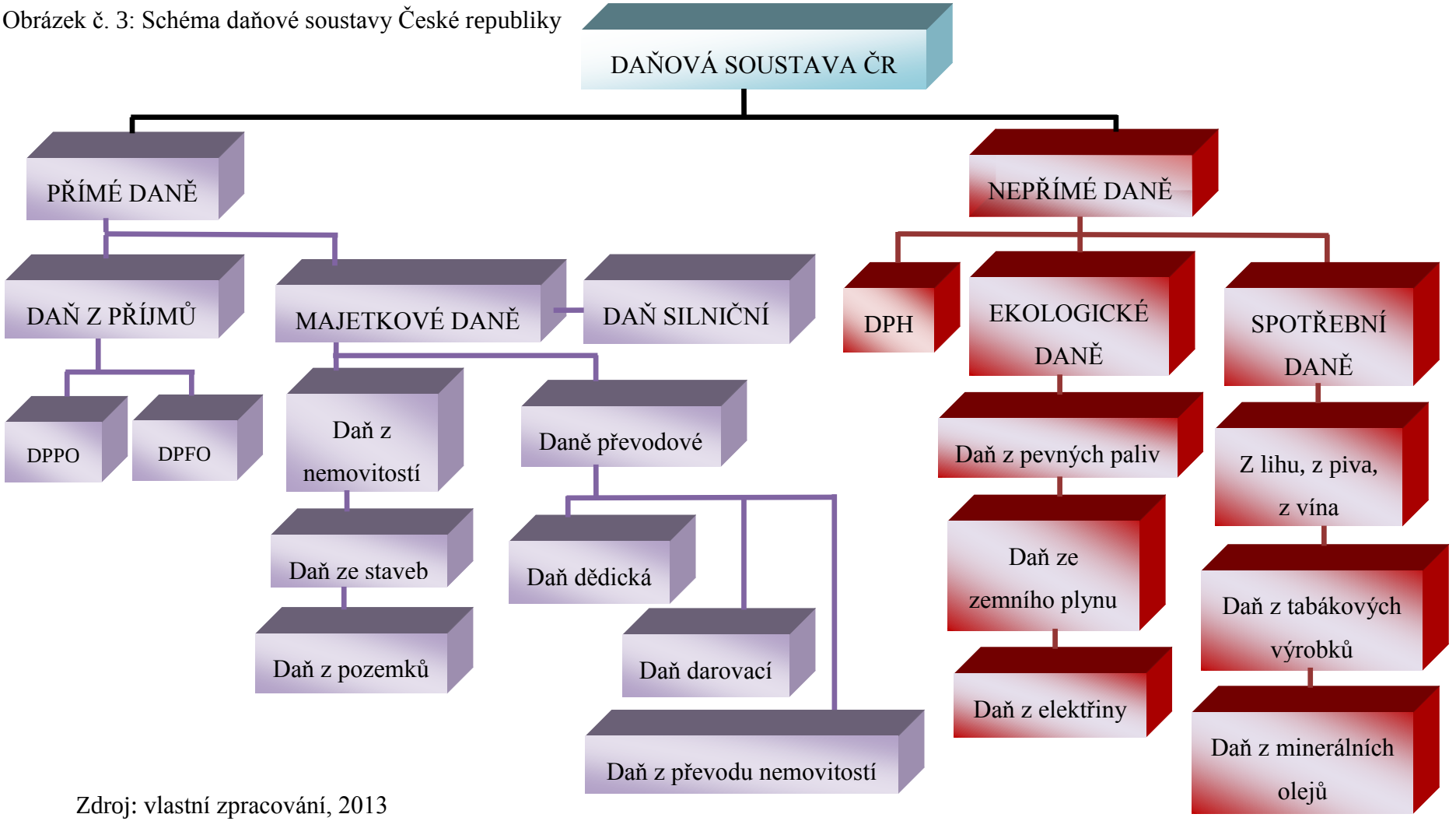

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Tabulka č. 1: Příjmy veřejných rozpočtů

	Půjčka	Poplatek	Daň
Charakteristika příjmů	Dobrovolná Návratná Účelová či neúčelová Nepravidelná Ekvivalentní	Dobrovolný Nenávratný Účelový Nepravidelný Určený právní normou	Povinná Nenávratná Neúčelová Pravidelná Určená zákonem Neekvivalentní
Obsahuje	Státní obligace, půjčky Municipální obligace, půjčky	Správní poplatky Soudní poplatky Místní poplatky	Daně Pojistné SZ Pojistné VZP Cla

Zdroj: Kubátová 2010, s. 18

Placení daní je stanoveno zákonem, a proto jsou daně placeny povinně na rozdíl od poplatků či půjček. Od daní nelze očekávat, že vyčerpáme stejnou hodnotu svých zaplacených daní v podobě služeb a veřejných statků, a proto má daň neekvivalentní charakter. Ve většině případů se daň platí v pravidelných časových intervalech, výjimkou je např. daň z převodu nemovitostí, která se platí pouze v případě, že k převodu dojde. Daňový výnos ve většině případů není přesně určen pro konkrétní rozpočet, jako je to např. u daně silniční, kde výnos plyne do Státního fondu dopravní infrastruktury ČR. (Stejskal, 2008)

3.2.1 Daňové náležitosti

Mezi základní daňové náležitosti lze zařadit:

- subjekt daně,
- objekt daně,
- základ daně,
- sazba daně. (Pavlásek, 2011, s. 55)

Daně jsou ukládány na základě zákona, který stanovuje daňovou povinnost a náležitosti, které musí daň obsahovat. Bez těchto náležitostí by nevznikl daňově právní vztah. Kromě těchto čtyř náležitostí, může právní vztah obsahovat i doplňkové náležitosti, které stanovuje daňový zákon (např. splatnost daně, rozpočtové určení daně, platební výměr, slevu na dani, zdaňovací období, záloha na daň atd). (Pavlásek, 2011)

3.2.1.1 Subjekt daně

Osoba, která má podle daňového zákona povinnost daň platit nebo ji odvést. Subjekt daně může být rozdělen na poplatníka a plátce daně. Jak poplatník, tak i plátce mohou být fyzickou či právnickou osobou. Poplatníkem daně je osoba, která nese daňové břemeno. Daň si platí poplatník sám a odvádí ji správci daně (finančnímu úřadu). Kdežto plátce má povinnost příslušnou daň vypočítat, vybrat, srazit a odvést do příslušného veřejného rozpočtu prostřednictvím správce daně. Plátce odvádí daň i od jiných subjektů. Poplatník i plátce jsou zavázáni státem, aby příslušnou daň odvedli státu. Příslušný správce daně je oprávněn daň vybrat a povinen ji spravovat. (Pavlásek, 2011)

3.2.1.2 Objekt daně

Objektem daně je skutečnost (nemovitost, majetek, důchod, spotřeba výrobků a služeb), na jejímž základě je možné uložit daňovou povinnost. (Pavlásek, 2011) Ze základu daně jsou vyňaty předměty zdanění, které nepodléhají dani nebo jsou od daně osvobozeny. Objekt daně je vždy přesně vymezen v daném zákoně.

3.2.1.3 Základ daně

Ze základu daně se vyměřuje daň. Samotný základ daně je specifikován jako finanční částka. Může být vyjádřen stanoveným způsobem v Kč, nebo v měrných jednotkách (například kus, tuny, hektolitry, m^2, apod.). (Pavlásek, 2011)

Základ daně je možné snížit o nezdanitelné části daně a o odpočitatelné položky. Daň se potom vypočítá z upraveného základu daně, který je o tyto položky snížen. Základ daně je vymezen jak věcně, tak i časově. Daň se platí za pravidelný časový interval (zdaňovací období). Obvykle to bývá kalendářní rok, přičemž daňové přiznání

podává poplatník za předchozí zdaňovací období, podává se do zákonem stanovené lhůty, vždy po skončení zdaňovacího období. (Pavlásek, 2011)

3.2.1.4 Sazba daně

Určuje, jak velkou částku odvede poplatník příslušnému správci daně. Sazba daně bývá z pravidla stanovena procentem nebo pevnou částkou. Daňové sazby se dělí na různé typy, které znázorňuje graf níže. (Pavlásek, 2011)

Obrázek č. 4: Druhy sazeb daně v ČR

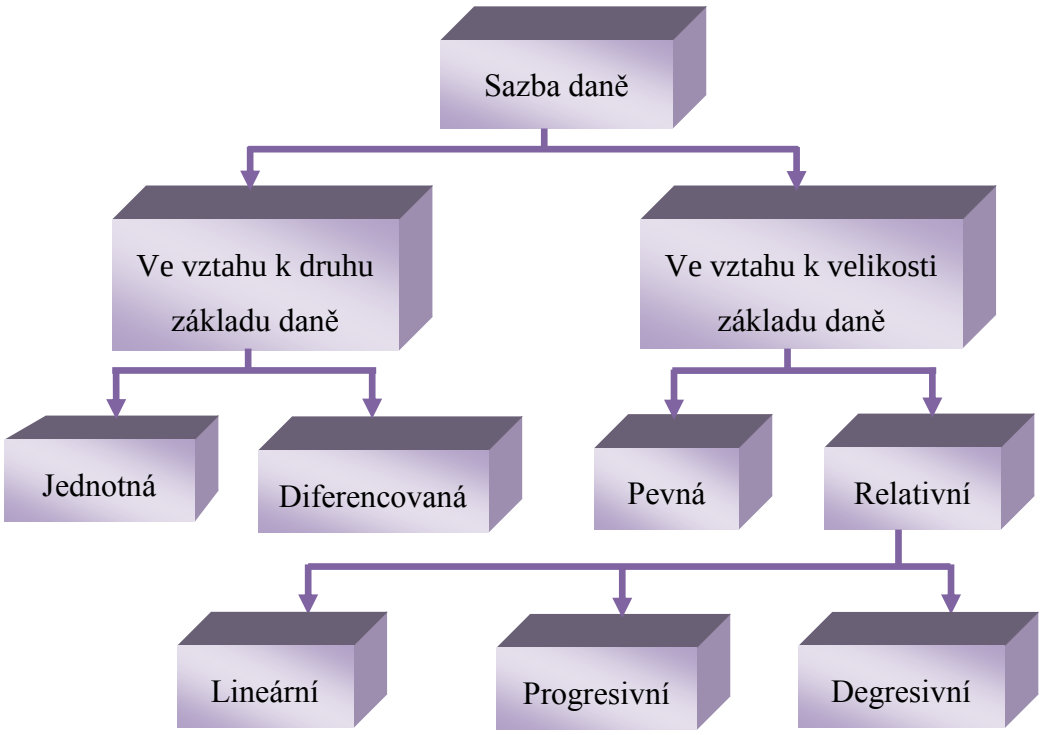

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová, 2013, 2012

Ze schématu výše vyplývá, že se sazba daně rozděluje podle dvou hledisek, a to ve vztahu k **druhu základu daně** a ve vztahu k **velikosti základu daně.** Sazba daně se dále dělí dle typů jednotlivých sazeb, které jsou specifikovány níže. (Vančurová, 2012)

Jednotná sazba je pro všechny typy a druhy předmětu daně stejná (daň z převodu z nemovitosti). **Diferencovaná sazba** se liší dle předmětu daně (daň silniční), může být však diferencovaná i podle subjektu daně (daň dědická a darovací, kde se

používá diferenciace dle příbuzenského vztahu). **Pevná sazba** je stanovena absolutní částkou v Kč. **Relativní** je vyjádřená v % a členíme jí na 3 poddruhy:

a) **lineární** daň roste s růstem základu daně,

b) **progresivní** daň s růstem základu daně roste. Základ daně roste pomaleji než daň,

c) **degresivní** je opak progresivní daně. Základ daně rostě rychleji než daň. V naší daňové soustavě se nevyskytuje. (Vančurová, 2012)

3.2.1.5 Doplňkové daňové náležitosti

Mezi daňové náležitosti patří jak základní náležitosti, které jsou specifikované výše, tak některé doplňkové náležitosti jako **např. správce daně,** který je pověřen vyměřit, vybrat a vymáhat daň. Příslušným finančním orgánem neboli správcem daně je finanční úřad. Daňový základ daně lze snížit nebo zvýšit o **odčitatelné a připočitatelné položky.** Daňový základ totiž rozhoduje o výpočtu daně. Každá daň má své r**ozpočtové určení,** což znamená, že její výnos plyne do konkrétního rozpočtu nebo účelového fondu, a z**daňovací období**, které je charakterizováno jako časový úsek, za který je zjištěn základ daně pro výpočet daně. (Pavlásek, 2011)

Do doplňkových náležitostí patří i **sleva na dani** (daňová úleva). Je to částka, která se odečítá od vypočítané částky daně ve zvláštních případech vymezených zákonem. Poplatník může být i **osvobozen od daně** pokud splňuje zákonem stanovené požadavky, lze to označit jako zbavení povinnosti platit daň. Za každé zdaňovací období se podává **daňové přiznání**, ve kterém je poplatník povinen uvést předepsaným způsobem všechny skutečnosti potřebné k výpočtu daně. Daně mají pevně stanovenou lhůtu **splatnosti**, do které se musí daň odvést na účet místně příslušného správce daně. Daň lze platit i formou **záloh**, které musí daňový subjekt odvést ještě předtím než je vyměřena daňová povinnost za dané zdaňovací období. V daňovém přiznání jsou potom tyto zálohy zohledněny a započteny a poplatník platí daň sníženou právě o tyto zálohy. (Pavlásek, 2011)

Daň je vždy stanovena v **peněžních jednotkách**, ve kterých je samozřejmě i splatná. Z tohoto důvodu musí být sazba daně nebo její základ vyjádřen v peněžních

jednotkách. Kromě peněžních jednotek se využívají i fyzické jednotky, ve kterých se vyjadřuje základ daně a tehdy se použije pevná sazba daně. (Vančurová, 2012)

Obrázek č. 5: Vztah vyjádření základu a sazby daně

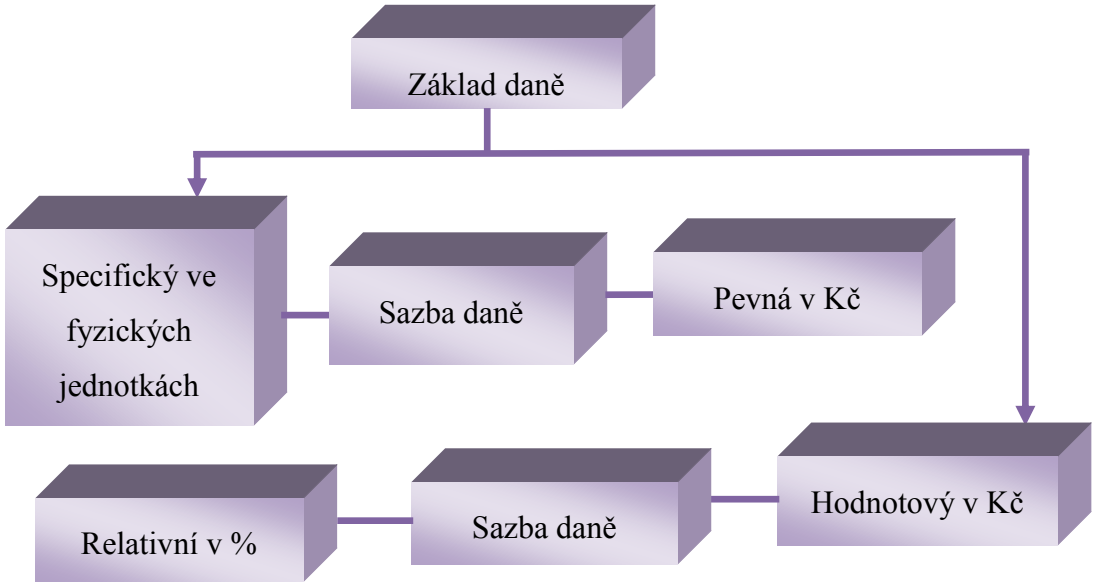

Zdroj: Vančurová, 2012, s. 24

3.2.2 Členění daní

Daně lze dále členit dle objektu (předmětu) zdanění:

a) **daně důchodové –** daň z příjmů,

b) **daně majetkové** – daň dědická,

c) **daně ze spotřeby** – daň z piva, z vína, z minerálních olejů.

Podle rozpočtového určení nebo účelového fondu, do kterých plyne výnos z daní:

a) **svěřené daně**, jejichž celý výnos jde do konkrétního rozpočtu – silniční daň,

b) **sdílené daně**, jejichž výnos se rozděluje zákonem stanoveným způsobem mezi jednotlivé veřejné rozpočty – DPH.

Podle subjektu, který platí daň:

a) daně placené domácnostmi,

b) daně placené podniky,

c) daně placené kraji a obcemi.

Nejběžnější je členění dle dopadu na poplatníka:

a) přímé daně – daň z příjmů,

b) nepřímé daně - DPH. (Pavlásek, 2011)

3.2.3 Funkce daní

V minulosti se daně platily formou naturálních hodnot, jako byly vzácné kovy, kůže, dobytek a další věci, které byly směnitelné za jiné zboží. Postupem času bylo nepraktické vybírat daně v naturálních hodnotách, vznikly peníze a daně se začaly platit pouze ve formě peněz.

Funkce daní nespočívá jen v naplnění veřejných rozpočtů, přestože to bylo považováno za jejich nejdůležitější funkci a tato funkce, kterou nazýváme fiskální, je jednou z nejstarších. Pomocí **fiskální funkce** může stát vybírat od obyvatelstva daně, kterými poté financuje své výdaje. Mezi další funkce daní, patří **funkce alokační.** Uplatňujeme ji, pokud trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů. Za příčiny tržního selhání považujeme: existenci veřejných statků, externalit, statků pod ochranou a nedokonalé konkurence. (Vančurová, 2012) Z důvodu vytrácející se střední vrstvy obyvatelstva existuje **redistribuční funkce**. Už z názvu zjišťujeme, že tato funkce má za úkol přerozdělovat důchody. Toto je zajištěno díky vyššímu zdanění u obyvatel, kteří mají vysoké příjmy. Jde o přesouvání části důchodu a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším. (Kubátová, 2010) **Stabilizační funkce** zmírňuje cyklické výkyvy v ekonomice v zájmu zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability. Poslední funkcí je **funkce stimulační**, která využívá toho, že daně jsou subjekty vnímané zpravidla jako újma, proto dělají vše proto, aby tuto daňovou povinnost mohli snížit. Proto stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor anebo naopak je vystavuje vyššímu zdanění. (Vančurová, 2012)

Obrázek č. 6: Místa dopadu daní v koloběhu toků

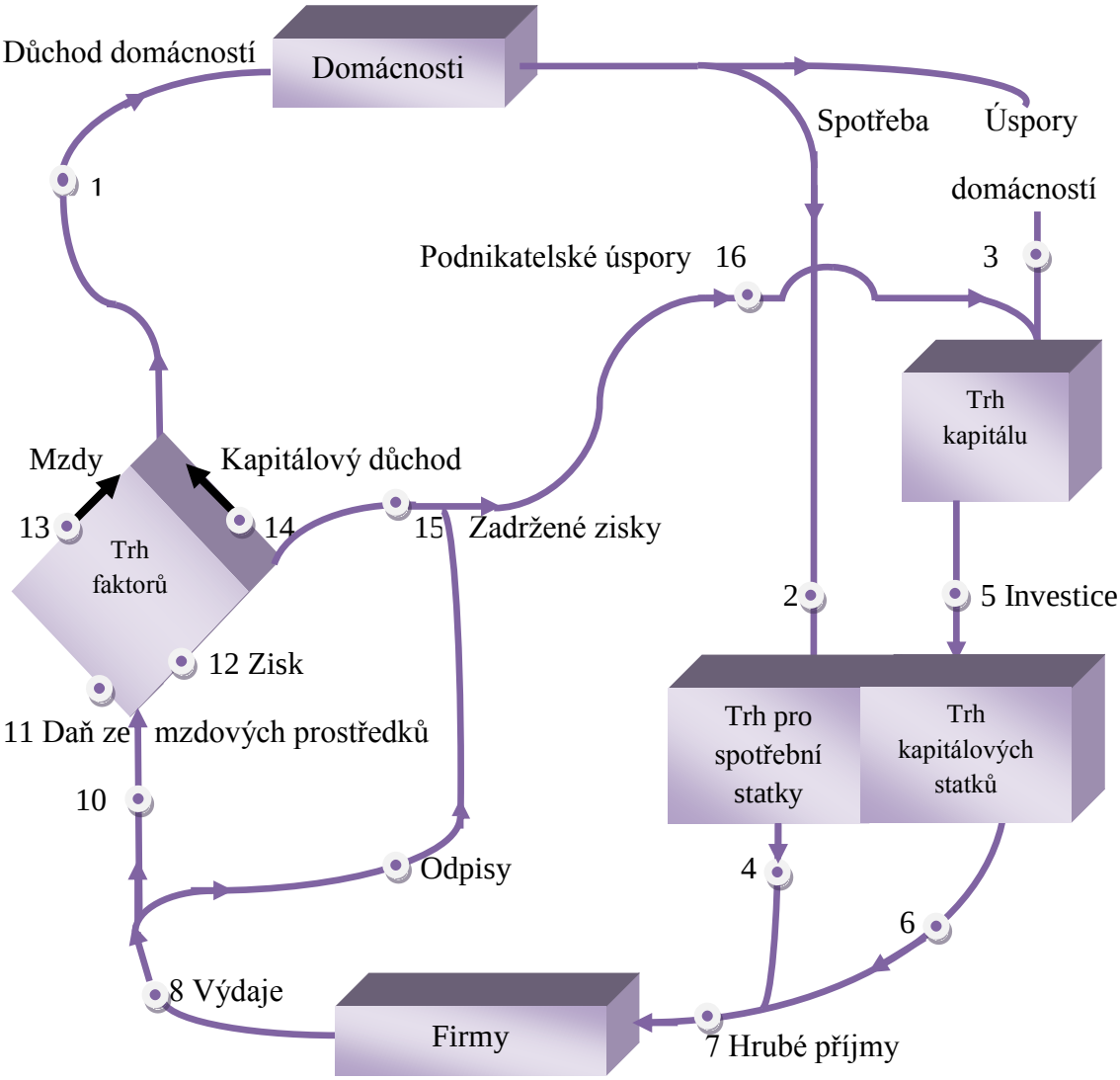

Zdroj: Musgrave, Richard Abel, 1994, s. 196

3.3 Daňový systém ČR[5]

Současná daňová soustava České republiky vstoupila v platnost 1. ledna 1993 a stala se nedílnou součástí změn v hospodářském mechanismu.

Každý, kdo má nějaký příjem (poplatník) ví, že z tohoto příjmu by měl odvádět daň. Předmětem daně může být mzda zaměstnance, kdy daň za své zaměstnance odvádí ze zákona zaměstnavatel. Dále příjmy z pronájmu bytů, příjmy z podnikání, kdy si daň

[5] Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění, 2013

vypočítává sám poplatník a poté ji odvádí na účet správce daně, kterým je v ČR příslušný finanční úřad.

Daně můžeme členit dle celé řady nejrůznějších hledisek. Nejznámější a jedno ze základních členění daní je na daně **přímé** a **nepřímé.**

Přímé daně jsou velmi sledované a často využívané jako nástroj regulace. (Vančurová 2012) Kdo dani podléhá, ten ji i hradí. U daní přímých neexistuje možnost přenést daňovou povinnost na jiný subjekt. Nositelem daně je subjekt, který dle své důchodové či majetkové situace daň platí. (Pavlásek, 2011) Důchodové daně jsou považovány za nejznámější a nejvýznamnější přímé daně. Tvoří podstatnou část rozpočtových příjmů ve většině zemí. (Široký, 2008) Majetkové daně se platí bez ohledu na výši důchodu poplatníka. Postihují majetek, ze kterého se platí daň. Mezi tyto daně v ČR patří daň z nemovitosti, daň dědická a darovací. (Pavlásek, 2011)

Nepřímé daně, jsou daně postihující spotřebu. U nepřímých daní je možné přenést daňovou povinnost na jiný subjekt než na ten, který daň skutečně nese. Setkáme se s nimi při prodeji zboží nebo při poskytování služeb konečnému spotřebiteli. Většinou jsou v ceně zboží i služeb už započteny, tzn. konečná cena je včetně daně. (Pavlásek, 2011)

Nejčastější rozdělení daní nepřímých je na **daň univerzální** a **daň selektivní**. **Univerzální daň** postihuje všechny druhy zboží a služeb. Existuje však několik výjimek, jako např. daň z lihu. Vypočítává se za poskytnuté služby či z hodnoty zboží, například daň z obratu, daň z přidané hodnoty). **Daň selektivní** postihuje jen některé druhy spotřebního zboží a služeb, jedná se o spotřební a ekologické daně. (Pavlásek, 2011)

3.3.1 Daň z příjmu fyzických osob (DPFO)

Sazba daně z příjmů fyzických osob pro rok 2013 je 15 %. **Dle zákona č. 586/1992 Sb**., o daních z příjmů jsou předmětem daně:

a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6),

b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),

c) příjmy z kapitálového majetku (§ 8),

d) příjmy z pronájmu (§ 9),

e) ostatní příjmy (§ 10).

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou všechny fyzické osoby, které dělíme na daňové rezidenty a nerezidenty. Za daňového rezidenta považujeme fyzickou osobu, která má bydliště na území ČR nebo se zdržuje na území ČR alespoň 183 dní v průběhu kalendářního roku. Daňoví nerezidenti mají daňovou povinnost vztahující se jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR.

Pro výpočet daně je třeba znát základ daně. Základ daně se vypočítá jako rozdíl mezi příjmy a výdaji na dosažení, udržení a zajištění příjmů za zdaňovací období, což je zpravidla jeden kalendářní rok. Pokud má poplatník více příjmů, základ daně se skládá z dílčích základů daně.

Tabulka č. 2: Obecný výpočet daně z příjmů FO pro rok 2013

Příjmy	**Odpočty od základu daně**	**Daň**
Celkové příjmy poplatníka dle § 3, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10	Příjmy, které nejsou předmětem zdanění, dle § 3, odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů Příjmy, které jsou od daně osvobozeny, dle § 4, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	**Zdanitelné příjmy**
Zdanitelné příjmy	Výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, lze uplatnit i paušální výdaje v určité procentuální částce	**Příjmy ke zdanění**
Příjmy ke zdanění	Nezdanitelné částky základu daně (dary, příspěvky na penzijní připojištění, úroky, příspěvky na životní pojištění atd.)	**Upravený základ daně**
Upravený základ daně	Tento upravený základ daně vynásobíme sazbou daně, která je pro fyzické osoby v roce 2013 15 %	**Daň**
Daň	Poté od vypočítané daně můžeme odečíst ještě další slevy (sleva na poplatníka, sleva na manželku/manžela, sleva na ZTP, sleva na dítě atd.)	**Daň, kterou poplatník fyzicky zaplatí**

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Obrázek č. 7: Průběh daní z příjmů fyzických osob

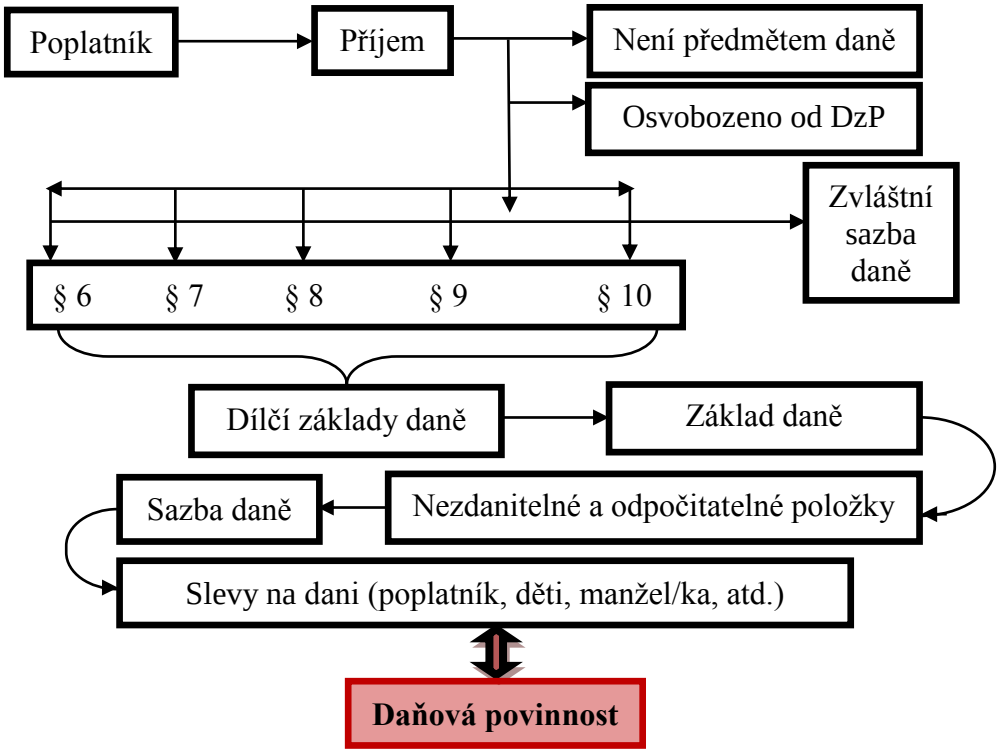

Zdroj: Široký, 2008, s. 149

Do základu daně se nezahrnují příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy, které jsou od daně z příjmů osvobozeny či jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně.

3.3.1.1 Příjmy, které nejsou předmětem daně

V zákoně můžeme též nalézt příjmy, které nejsou předmětem daně. Tyto příjmy lze nalézt v § 3 odst. 4 zákona o daních z příjmů. Jedná se například o:

a) příjmy získané vypomáháním s domácími pracemi, a to za stravu a ubytování, jde-li o příjem k uspokojení základních sociálních, kulturních nebo vzdělávacích potřeb (au-pair),

b) příjmy ze společného jmění manželů,

c) přeplatek od zdravotní pojišťovny "nad roční limit".

3.3.1.2 Nezdanitelné části základu daně

Od základu daně můžeme odečíst nezdanitelné části základu daně, které se nachází v **§ 15** zákona o daních z příjmů. Odečítají se například **dary**, které nemusí souviset s naším podnikáním. Dar můžeme darovat školskému či zdravotnickému zařízení, obci, útulku, více § 15 odst. 1, daňového zákona. Dar musí činit alespoň 1 000 Kč anebo přesáhnout 2 % ze základu daně. Maximální hodnota daru, kterou si poplatník může odečíst, činí 10 % ze základu daně. Mezi nejčastější dary patří bezpříspěvkové darování krve, dary organizačním složkám státu či veřejně prospěšným organizacím, jako mohou být domovy důchodců, ústavy pro tělesně postižené a další. Dále je možné odečíst **úroky z úvěru** až do výše 300 000 Kč. Úvěr může být ze stavebního spoření, hypoteční úvěr, příspěvky v celkové výši **12 000 Kč** zaplacených poplatníkem na jeho **penzijní připojištění** se státním příspěvkem, **doplňkové penzijní spoření** a soukromé **životní pojištění**.

3.3.1.3 Příjmy osvobozené od daně z příjmů FO

V **§ 4,** zákona o dani z příjmů jsou uvedeny příjmy, které jsou od daně osvobozeny, patří mezi ně například:

a) příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně 2 roky bezprostředně před prodejem nebo příjmy z prodeje nemovitostí, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu 5 let,

b) přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku a odpovědnosti za škody,

c) cena z veřejné nebo reklamní soutěže, slosování, cena ze sportovní soutěže v hodnotě do 10 000 Kč,

d) příjem ve formě dávek a služeb z nemocenského či důchodové pojištění sociální, peněžní pomoci obětem trestné činnosti, sociální zabezpečení,

e) příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti či náhrada za tento příjem,

f) stipendia, dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, odměny vyplacené zdravotní správou dárcům za odběr krve a jiných biologických materiálů z lidského organismu (plazma, kostní dřen).

3.3.1.4 Položky odčitatelné od základu daně

Položky, které si může poplatník odečíst, najdeme v **§ 34** zákona o dani z příjmů. Jedná se například o **daňovou ztrátu** z podnikání za předchozí zdaňovací období, která vznikla v předešlých pěti letech. Dále výdaje na **vývoj a výzkum**.

Po odečtení všech možných úlev dostaneme upravený základ daně, který se zaokrouhluje na celé stokoruny dolu.

3.3.1.5 Slevy na dani

Z daňového základu popř. z upraveného základu daně se vypočítá daň. Z vypočítané daně, kterou má poplatník povinnost zaplatit, se odečítají slevy na dani (daňové zvýhodnění), mezi které patří **sleva na poplatníka, sleva na dítě, sleva na studenta, sleva na manželku či manžela, sleva pro držitele ZTP průkazu či invalidu a sleva na zaměstnance se zdravotním postižením.**

Tabulka č. 3: Slevy na dani 2013

	2012	2013
Sleva daně na **poplatníka**	**24 840 Kč**	**24 840 Kč**
Sleva daně či bonus **na dítě**	**13 404 Kč**	**13 404 Kč**
Sleva daně **na manžela/lku** s nulovým či nízkým příjmem	**24 840 Kč**	**24 840 Kč**
Sleva daně na **studenta/tku**	**4 020 Kč**	**4 020 Kč**
Invalidita I. a II. stupně	**2 520 Kč**	**2 520 Kč**
Invalidita III. stupně	**5 040 Kč**	**5 040 Kč**
Držitel průkazu ZTP/P	**16 140 Kč**	**16 140 Kč**
Sleva daně na **zaměstnance se ZTP**	**18 000 Kč** **60 000 Kč**	**18 000 Kč** **60 000 Kč**

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Nejčastější sleva na dani, kterou využívá každý poplatník je **sleva na poplatníka.** Slevu lze použít bez ohledu na to, kolik měsíců v roce byla daná výdělečná činnost vykonávána. Sleva pro rok 2013 činí **24 840 Kč.** Další slevou je s**leva na dítě (daňový bonus)** lze uplatnit na každé nezletilé dítě nebo na dítě, kterému je maximálně 26 let a soustavně se připravuje na budoucí povolání. Dítě musí být vlastní, osvojené nebo v náhradní péči. Slevu lze uplatnit již v měsíci, kdy se dítě narodí. Pokud sleva trvá jen některé měsíce v roce, uplatní se 1/12 roční částky. Sleva na dítě pro rok 2013 činí **13 404 Kč**.

Každá fyzická osoba mladší 26 let, která se soustavně připravuje na budoucí povolání, studující prezenční studium nebo osoba mladší 28 let, studující doktorské studium může uplatnit **slevu na studenta**, tj. 1/12 roční částky, která činí **4 020 Kč.** Sleva se uplatňuje vždy k prvnímu dni v měsíci, kdy tato skutečnost nastane. Pokud tedy poplatník začne studovat 15. 9. 2013, slevu uplatní až od měsíce října roku 2013.

Zákon myslí na všechny, a tudíž existuje také **sleva pro invalidní důchodce a držitele ZTP průkazu**, kterou je možné uplatnit také 1/12 částky za každý měsíc, na jehož počátku je podmínka splněna. U držitelů průkazu ZTP si vypočtenou daň lze snížit o **16 140 Kč ročně.** Sleva na invaliditu se však rozděluje na první, druhý a třetí stupeň invalidity. V případě prvního a druhého stupně invalidity se odečítá částka **2 520 Kč ročně**. U stupně třetího si fyzická osoba může odečíst až **5 040 Kč ročně**. Pokud zaměstnavatel zaměstnává osoby se ZTP, uplatňuje **slevu na zaměstnance se zdravotním postižením,** která je činí **18 000 Kč ročně.** Zaměstnavatel si za každého takového zaměstnance odečte příslušnou částku. Pokud je zaměstnán zaměstnanec s těžším stupněm postižení, může si zaměstnavatel odečíst až **60 000 Kč ročně.**

Tabulka č. 4: Příjmy z DzP za 3. čtvrtletí 2012 leden-září (v mld. Kč)

		Rozpočet 2012				% plnění (4:3) leden-září 2011	Index skutečnosti 2012/2011 (4:1)
	Skutečnost 2011 leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost 2012 leden-září	% plnění (4:3)		
	1	2	3	4	5	6	7
Příjmy z daní bez pojistného	**386,79**	**561,52**	**561,52**	**395,82**	**70,5**	**71,2**	**102,3**
DPFO	**64,41**	**92,00**	**92,00**	**66,36**	**72,1**	**63,5**	**103,0**
V tom:							
vybraná srážkou	5,82	9,00	9,00	7,11	79,00	43,1	122,1
ze závislé činnosti	58,41	80,30	80,30	58,96	73,4	70,7	100,9
z přiznání	0,17	2,70	2,70	0,30	11,1	3,1	176,4
DPPO	**64,84**	**85,60**	**85,60**	**70,65**	**82,5**	**77,2**	**109,00**

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstvo finanční ČR, 2013

Obrázek č. 8: Příjmy z DzP za 1.-3- čtvrtletí (v %)

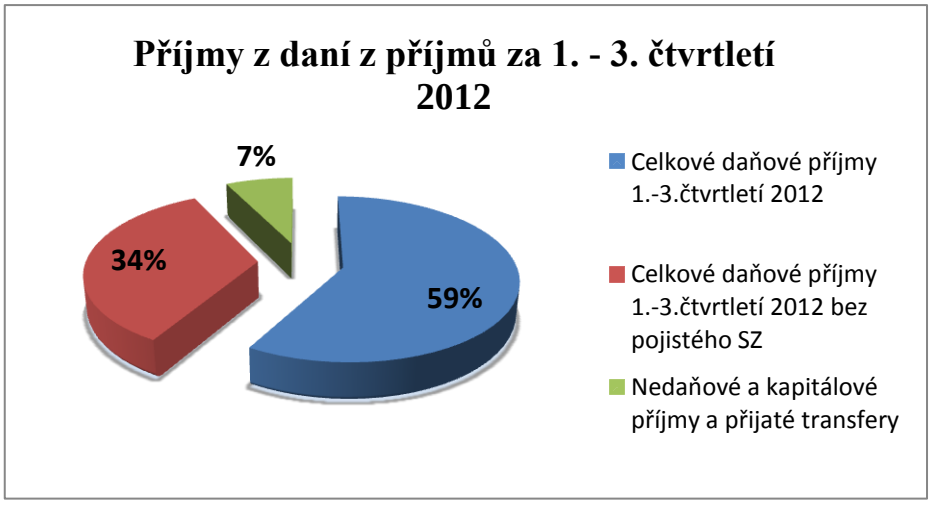

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstvo finanční ČR, 2013

3.3.1.6 Příjmy zdaněné zvláštní sazbou

V daňovém přiznání se neuvádí příjmy, ze kterých je vybírána zvláštní sazba daně podle **§ 36** zákona o daních z příjmů, což jsou například:

a) příjmy autorů za příspěvek do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize,

b) příjmy z výsluhového příspěvku a odbytného u vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů,

c) příjmy z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží,

d) příjmy plynoucí z úroků, výher a jiných výnosů z vkladů na vkladní knížce, z dávek penzijního připojištění se státním příspěvkem, z dávek doplňkového penzijního spoření, z plnění ze soukromého životního pojištění, atd.

3.3.1.7 Daňové přiznání k DPFO

Každá FO (poplatník), která podniká na živnostenské oprávnění a její příjmy přesahují ročně částku 15.000 Kč, je povinna podat daňové přiznání a to vždy do 31. března roku následujícího. Pokud má poplatník svého daňového poradce má povinnost podat daňové přiznání do 30. června následujícího roku. Daňové přiznání je poplatník povinen podat místně příslušnému správci daně, tj. finančnímu úřadu.

3.3.2 Paušální výdaje procentem

Výdaje paušálem se mohou uplatnit u **příjmů z podnikání čili příjmy z § 7.** Je to nejjednodušší a často i nejvýhodnější způsob, jak si snížit výdaji základ daně a platit tak nižší daň. Pokud uplatňujeme výdaje paušálem, nemusíme si schovávat žádné doklady o výdajích, nevedeme daňovou evidenci a hlavně je to vše časově méně náročné. Výdaje se vypočítají procentem z celkových příjmů. Výše procenta výdajů závisí na druhu příjmu.

- **80 %** příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a také příjmy ze živnosti
- **60 %** příjmů ze živnosti, s výjimkou příjmů ze živností řemeslných

- **40 %** příjmů z jiného podnikání dle zvláštních předpisů nebo z příjmů dle odstavce 2 písm. a), s výjimkou příjmů dle odstavce 6, anebo příjmů dle odstavce 2 písm. b) až d). **Nejvýše** lze však uplatnit **výdaje do částky 800 000 Kč.**
- **30 %** příjmů z pronájmu dle odstavce 2 písm. e)**. Nejvýše** lze uplatnit výdaje **do částky 600 000 Kč.**

Od roku 2013 došlo k několika **změnám** v uplatňování výdajů paušálem. Pokud poplatník uplatní výdaje paušálem, **nemůže zároveň uplatnit** daňovou slevu na dítě, na manželku či manžela.

4 Švédsko

4.1 Obecná charakteristika Švédského království

Obrázek č. 9: Mapa Švédska

Zdroj: www.mapsofworld.com[8]

Název státu: Švédské království

Hlavní město: Stockholm

Celková rozloha Švédska: 450 000 km ²

Počet obyvatel: 9,561 miliónu[6]

Státní zřízení: konstituční monarchie

Úřední jazyk: švédština

Měna: 1 švédská koruna

Vláda: parlamentní demokracie

Náboženství: Luteráni 87 %, muslimové 3 %, římští katolíci 2 %.[7]

Švédsko je třetí největší země v západní Evropě. Největšími městy jsou Göteborg, Malmö, Uppsala. Území Švédského království je členěné na 21 provincií. Švédsko exportuje hlavně elektrická a telekomunikační zařízení, stroje, automobily, léčiva, papír, železo a ocel. Mezi nejdůležitější dovážené komodity patří telekomunikační zařízení – vyváží ho i dováží, strojní zařízení, potraviny, ropa, textil, obuv, automobily.

[6] www.scb.se, 2013
[7] www.sweden.se, [1] 2013
[8] www.mapsofworld.com, 2013

4.1.1 Historie Švédského království

První zmínky o Švédsku jsou datovány do 9. století před naším letopočtem. Od této doby prošlo náročným obdobím, do kterého můžeme zařadit například vikingská tažení či nadvládu Ruska.

Švédsko bylo po vystřídání několika různých dynastií připojeno dánskou královnou Margaretou do tzv. Kalmarské unie, která vznikla v roce 1397 spojením území Švédska, Norska a Dánska. Švédsko se znovu osamostatnilo v roce 1523 za vlády krále Gustava I. Vasa, který se zasloužil o vznik dědičné monarchie. Od posledního vojenského střetnutí z roku 1814 je Švédsko neutrálním státem, kterým zůstalo dodnes. Pravomoc krále byla roku 1974 částečně omezena na základě přijetí nové ústavy, která toto pravidlo stanovila.

V roce 1995 vstoupilo do EU, ale odmítlo přijmout euro jako národní měnu. Pět let nato, tzn. v roce 2000, se stalo členem OECD. Národní měnou zůstala nadále švédská koruna.[9]

4.1.2 Politický systém Švédska

V čele Švédského království stojí od roku 1973 Karel XVI. Gustav, který je králem dodnes. Jeho následníkem trůnu je korunní princezna Viktorie. Na trůn usedá vždy nejstarší potomek monarchy díky dědičnosti tohoto titulu v rámci nastolených pravidel konstituční monarchie. Od roku 1980 mohla na trůn usednout i žena. V roce 1523 se Švédsko stalo dědičným královstvím, v této době vládl Gustav Vasa.[10]

Švédské království je členem Schengenského prostoru, ale není členem eurozóny. V roce 1974 došlo k modernizaci ústavy. Panovník je dnes pouze formální či symbolickou hlavou státu. Funkce monarchy je především ceremoniální. Dle ústavy je král hlavou státu, nejvyšším civilním i vojenským představitelem.[11]

[9] www.promonarchii.cz, 2013
[10] www.sweden.se, [3] 2013
[11] www.euroskop.cz, 2013

Volební období je stejně jako v České republice čtyřleté. Poslední volby se konaly v roce 2010, následující volby se uskuteční v roce 2014. Od roku 1971 má Švédsko jednokomorový parlament, který obsahuje 349 křesel.[12]

[12] www.sweden.se, [2] 2013

5 Daňový systém Švédska

5.1 Historie daní Švédska

5.1.1 Vývoj daňového systému v období 1900 – 1950

Určité prvky středověké kultury zdanění lze pozorovat na daňovém systému Švédska ještě koncem 19. století. Většina příjmů centrální vlády byla vybrána na clech a spotřebních daních. Nejdůležitějšími zdroji místní samosprávy byly vybrané daně z majetku a příjmů. V roce 1902 začala nová éra švédského daňového systému, kdy byla **zavedena progresivní daň z příjmů** na úrovni státu. Příjmy z cel a spotřebních daní ovšem stále patřily mezi velmi důležité příjmy státu. Během první poloviny 20. století začala postupně **daň z příjmu vzrůstat**, až se stala **hlavním zdrojem příjmů** státu.[13]

5.1.2 Vývoj daňového systému v období let 1950 – 1970

V letech 1950 – 1970 tvořily celkové příjmy z daní 21 % HDP. Celkové příjmy byly výrazně nižší, než u ostatních zemí, které byly postiženy 2. světovou válkou.

V následujících letech byl nárůst daní tak vysoký, že v roce 1970 již celkové příjmy z daní dosáhly úrovně 50 % HDP. Hlavním důvodem pro tak rychlý růst daní byla **expanze sociálního systému a sociálních služeb**. Švédsko, oproti ostatním zemím, začalo výrazně prosazovat politiku sociálního státu. Do roku 1960 se veřejný sektor spoléhal hlavně na **příjmy z daní přímých, spotřebních a z cel**. Během šedesátých let už příjmy z celkových daní nedokázaly pokrýt stále se navyšující výdaje státu, a proto se v roce 1960 zavedla **nová daň z obratu**, která činila 4 %. V průběhu 60. let výše této daně stále rostla, až dosáhla úrovně 10 %. Později v roce 1969 byla **nahrazena daní z přidané hodnoty**. V 60. letech došlo ke změně odpovědnosti u odvodu sociálního pojištění ze zaměstnanců, která byla přenesena na jejich zaměstnavatele. Zaměstnavatel měl tedy povinnost odvádět sociální pojištění za své zaměstnance. V následujících letech **výše sociálního pojištění stále rostla**, a to z úrovně 4 % HDP, které byly v roce 1960 až na úroveň 8 % HDP v roce 1970. Nejen že rostla úroveň sociálního pojištění,

[13] www.skatteverket.se, [2] 2013

ale **vzrůstal také podíl přímých daní** na HDP z počátečních 12 % v roce 1950, přes 15 % v roce 1960 až k 20 % v roce 1970.[14]

5.1.3 Vývoj daňového systému po roce 1970

V roce 1970 došlo k **zásadní změně přímého zdanění**, a to z domácnosti na jednotlivce. Hlavním důvodem byla nerovnoprávnost mezi ženami a muži, která byla postupně odstraněna. Druhým důvodem byl nedostatek pracovních sil, který byl zapříčiněn tím, že na trhu práce nemohly pracovat vdané ženy. Časem pracovní síla začala vzrůstat, příčinou bylo povolení vstupu vdaných žen na pracovní trh. Ke konci 20. století došlo **k přechodu z přímého zdanění na zdanění nepřímé.** V roce 1969 byla zavedena **daň z přidané hodnoty**. Její daňová sazba byla 11 %. Avšak v roce 2000 dosahovala její hodnota již 25 %. Přestože průměrné daňové sazby municipálních daní vzrostly z původních 21 % v roce 1970 až na 31 % v roce 2000, tak růst celkového zdanění byl způsoben především vyšší sazbou nepřímých daní a také vyššími příspěvky na sociální pojištění. Během následujících třiceti let vzrostla výše zdanění příspěvků na sociální pojištění z 8 % HDP v roce 1970 až na 15 % HDP v roce 2000. Zvyšoval se i podíl nepřímých daní jako byla daň z přidané hodnoty a spotřební daně. V období čtyřiceti let vzrostla jejich hodnota z 12 % v roce 1970 na 15 % HDP v roce 2010. V sedmdesátých letech byla věnována větší pozornost problému úzké daňové základny a vysokých daňových sazeb. Vlivem růstu inflace změnili daňoví poplatníci své spotřební chování a daňový systém se tak stával, společně s ekonomikou země, méně efektivní. Prvním krokem ke změně byl politický kompromis z roku 1981, který vedl ke snížení mezních daňových sazeb. Zásadní reforma přišla v roce 1991. Jedním z cílů této reformy bylo snížit mezní sazbu daně z původních 73 % na 51 % (u municipální sazby daně na 31 %). Daně z kapitálových příjmů byly odděleny od daní z příjmů a zdaněny jednotnou sazbou, která činila 30 %. Tímto došlo k poklesu prostředků vybraných na daních z příjmů. Aby byla nahrazena ztráta, kterou způsobil pokles sazeb daní, došlo k celkovému rozšíření daňové základny a sazby u nepřímých daní se zvýšily.[15]

V roce 2006 učinila švédská vláda řadu **reformních kroků**, které směřovaly k dalšímu snížení daňového zatížení. Jedním s reformních kroků bylo například zrušení nejvíce kritizovaných majetkových daní (daň z nemovitostí, z majetku, daň darovací a dědická).

[14] www.skatteverket.se, [2] 2013
[15] www.skatteverket.se, [2] 2013

Následně v roce 2008 se podařilo získat Švédsku podíl ve formě daní, který činil 49,7 % HDP. V současné době patří Švédsko stále mezi země s nejvyšší mírou zdanění na světě.[16]

[16] www.mzv.cz, 2013

6 Daňová soustava Švédska

Švédský daňový systém je relativně složitý a je předmětem kritiky OECD. Kritizována je především struktura systému a celková výše daňové kvóty. Každoročně je švédskou daňovou agenturou zveřejňována daňová ročenka.[17]

Daňovou soustavu tvoří **přímé důchodové daně, daň z nemovitostí, daň z čistého majetku a nepřímé daně** jako je např. daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Dalšími odvody daňového charakteru jsou také odvody ze sociálního pojištění. S účinnosti k 1. 1. 2005 byly zrušeny daně dědické a darovací. (Široký, daně v EU, 2010)

Od roku 1991 podléhá Švédsko dvojímu systému daně z příjmů. Poplatník podléhá **státní** (národní) a **municipální** (místní) dani. **Municipální** daň se skládá z **daně obecní a krajské. Příjmy** ze závislé činnosti a z podnikatelských aktivit jsou **zdaňovány na státní a municipální úrovni**. **Municipální daň** se neodvádí do státního rozpočtu, ale plyne do jednotlivých krajských rozpočtů.[18]

6.1 Přímé daně

Přímé daně dělíme na daně z příjmů (důchodové) a kapitálové (majetkové) daně. Daně z příjmů se dělí na **daně z příjmů fyzických osob**, které budou následně podrobněji charakterizovány a na **daně z příjmů právnických osob**.

6.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daně z příjmů jsou upraveny v **zákoně SFS 1999:1229, o daních z příjmů**, v platném znění, které obsahuje veškerá pravidla výpočtu a sazby daní. Součástí je i zdanění na **úrovni státní a municipální.** Daňový zákon je členěn do kapitol a poté do paragrafů, pro větší přehlednost. Všichni poplatníci jsou povinni platit k dani z příjmů fyzických osob **pohřební poplatek,** který se pohybuje v průměru okolo **0,22 %** z příjmů a **církevní daně,** které pro rok 2013 činí v **průměru 1 %** z příjmů.[19]

[17] www.skatteverket.se, [2] 2013
[18] www.ec.europa.eu, 2013
[19] www.ekonomifakta.se, [2] 2013

Daňový subjekt

Mezi daňové subjekty patří fyzické osoby, které dělíme na **daňové rezidenty** mající trvalý pobyt ve Švédsku nebo se zde zdržují alespoň 183 dní (6 měsíců) v příslušném kalendářním roce. Rezidenti zdaňují i své celosvětové příjmy oproti tomu **daňoví nerezidenti** zdaňují příjmy pouze ze zdrojů na území Švédska.[20]

Základem daně jsou veškeré zdanitelné příjmy snížené o odpočty nebo příjmy, které jsou od daně osvobozeny nebo nejsou předmětem daně. Existují tři kategorie, do kterých jsou příjmy jednotlivců rozděleny. A to na **příjmy obchodní, příjmy kapitálové a příjmy ze zaměstnání**. (Široký, daně v EU, 2010)

Daňoví nerezidenti, kteří vykonávají práci ve Švédsku, jsou zdaněny paušální **sazbou ve výši 25 %** a nemají povolené žádné odpočty. **Zahraniční baviči a umělci** jsou zdaněni nižší sazbou **daně ve výši 15 %.**[21]

6.1.2 Předmět daně

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou: dle § 8, kapitola 1.[22]

a) příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků,

b) příjmy z podnikatelské aktivity a jiné samostatné výdělečné činnosti,

c) příjmy z kapitálového majetku (kapitálových příjmů).

Tabulka č. 5: Průměrné daňové sazby v letech 2009-2013

	Celková míra zdanění municipální daně %	Sazba daně v obci %	Sazba daně v kraji %
V roce 2009	31,52	20,72	10,80
V roce 2010	31,56	20,74	10,82
V roce 2011	31,55	20,73	10,82
V roce 2012	31,60	20,59	11,10
V roce 2013	31,73	20,62	11,11

Zdroj: vlastní zpracování dle www.scb.se[23], 2013

[20] www.nordisketax.net, [2] 2013
[21] www.nordisketax.net, [1] 2013
[22] zákon SFS 1999:1229, o daních z příjmů, v platném znění, 2013
[23] www.scb.se, [2] 2013

Tabulka č. 6: Odpočty od základu daně závisející na příjmech v roce 2013

Odpočty ze základu daně pro osoby mladší 65 let	
Výše ročního příjmu	**Výše odpočtu**
< 44 400 SEK	18 900 SEK
44 500 – 120 900 SEK	19 000 SEK – 34 200 SEK
121 000 SEK – 139 000 SEK	34 300 SEK
139 100 – 350 000 SEK	34 200 SEK – 13 200 SEK
350 100 SEK	13 100 SEK
Vzorec pro výpočet odpočtu u osob mladších 65 let	
Příjem z výdělečné činnosti	**Základní odpočet od základu daně**
< 0,99 pbb	0,423 pbb
0,99 pbb – 2,72 pbb	0,225 pbb + 0,2 TI
2,72 – 3,11 pbb	0,77 pbb
3,11 pbb – 7,88 pbb	1,081 pbb – 0,1 TI
>7,88 pbb	0,293 pbb
pbb = základní částka, TI = zdanitelný příjem	
Odpočty ze základu daně pro osoby starší 65 let	
Výše ročního příjmu	**Výše odpočtu**
< 45 400 SEK	45 000 SEK
45 500 – 166 800 SEK	45 100 SEK – 58 400 SEK
166 900 SEK – 212 200 SEK	58 500 SEK
212 300 – 538 600 SEK	58 400 SEK – 29 100 SEK
538 700 SEK	29 000 SEK

Zdroj:vlastní zpracování dle www.skatteverket.se[1], 2013

Základní částka je pro rok 2013 stanovená na hodnotu 44 500 SEK. Např. pan Larsson, který má příjem 250 000 SEK. Jeho odpočet ze základu daně se vypočte jako: 1,081*44 500 – 0,1*250 000 = 48 105 – 25 000 = 23 105 SEK. Jeho **odpočet** bude činit **23 105 SEK.**

6.1.2.1 Příjmy ze závislé činnosti

Předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti jsou veškeré příjmy ze zaměstnání. Nejsou to příjmy získané z podnikání či příjmy kapitálové. Mohou to být jak příjmy pravidelné, tak nepravidelné. Závislá činnost je práce pod určitým dohledem a odměna (plat, mzda) je vyplácena osobou, která nám práci zadává, zaměstnavatelem. Každý zaměstnavatel musí odvádět příspěvek na sociální zabezpečení za své

zaměstnance. **Příspěvek na sociální zabezpečení** činí pro rok 2013 průměrně **31,42 %** za každého zaměstnance. Příspěvek je rozdělen dle věku zaměstnance. Za zaměstnance **mladší 26 let** je příspěvek **snížen na 15,49 %**. Za zaměstnance, kteří se narodili **v letech 1948 – 1986** je příspěvek ve výši **31,42 %** a ti kteří dosáhli důchodového věku (**rok narození 1938 – 1947**), je příspěvek **jen 10,21 %.** Za zaměstnance narozené **v roce 1937 nebo dříve** není povinné platit **příspěvek** na sociální zabezpečení.[24] Zaměstnanci platí v rámci sociálního pojištění jen příspěvek na důchodové připojištění ve výši 7 %. Příspěvek neplatí osoby starší 65 let.[25]

Tabulka č. 7: Sazby pro sociální pojištění v roce 2013 z pohledu zaměstnavatele

Druhy sociálního pojištění	Zaměstnavatel
Pojištění důchodové	10,21 %
Pojištění pozůstalostní	1,17 %
Zdravotní pojištění	4,35 %
Úrazové pracovní pojištění	0,30 %
Rodičovský příspěvek	2,60 %
Nezaměstnanost	2,91 %
Daň ze mzdy	9,88 %
Celkem	**31,42 %**

Zdroj: vlastní zpracování dle www.skatteverket.se[1], 2013

Tabulka č. 8: Příspěvek zaměstnavatele a zaměstnance na sociální zabezpečení

Rok narození	Zaměstnavatel	Osobní příspěvek
Narozen v roce 1937 a později	0 %	0 %
Narození 1938 – 1947	10,21 %	10,21 %
Narozen mezi lety 1948 – 1986	31,42 %	28,97 %
Narozen v roce 1987 a dříve	15,49 %	14,88 %

Zdroj: www.ekonomifakta.se[1], 2013

[24] www.ekonomifakta.se, [1] 2013
[25] www.skatteverket.se, [3] 2013

Z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků se vybírá daň státní a municipální. Povinnost odvádět **státní daň** má pouze fyzická osoba, která má roční příjem **nad 426 300 SEK**, a to **ve výši 20 %,** při příjmu **nad 604 700 SEK** se daň z příjmů zvyšuje o dalších 5 %, tzn., že činí **25 %. Municipální daň** odvádí každá fyzická osoba. Daň má **jednotnou sazbu,** ale závisí též na obci, kde má poplatník trvalé bydliště a v jakém kraji se tato obec nachází. Pro **rok 2013** se **municipální sazba daně** pohybuje mezi **28,22 – 34,52 % a průměrná** sazba je **31,73 %.** Od základu daně je možné odečíst základní odpočet, který se však liší dle výše příjmů zaměstnance. Pro rok 2013 je výše **minimálního odpočtu 13 100 SEK** a **maximální** výše **odpočtu 34 300 SEK.**[26]

Tabulka č. 9: Zdanitelné příjmy ze zaměstnání v roce 2013

Zdanitelný příjem (SEK) 2013	Státní sazba daně (%)	Municipální sazba daně (%) = krajská + obecní sazba
do 426 300	0	28 – 35
426 301 – 604 700	20	28 – 35
nad 604 701	25	28 – 35

Zdroj: vlastní zpracování dle www.nordisketax.net[3], 2013

Základ daně ze zaměstnání se upravuje o základní odpočty, které závisí na příjmu a věku poplatníka. Základní rozdělení je na osoby mladší 65 let a osoby starší 65 let, jak lze vidět v tabulce č. 6. Poplatník si odečítá od základu daně základní odpočet, který se počítá dle základního vzorce, viz tabulka č. 6. Výše odpočtu závisí na příjmu poplatníka. Čím vyšší příjem poplatníka, tím je odpočet od základu daně menší. **Výše odpočtu** u osob mladší 65 let se pohybuje v rozmezí **13 100 – 34 300 SEK.** U osob starších 65 let se **výše odpočtu** pohybuje mezi **29 000 - 58 500 SEK.**

[26] www.nordisketax.net, [3] 2013

6.1.2.2 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Předmětem daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti jsou veškeré příjmy získané za účelem zisku. Jedná se o příjem z činnosti, která je vykonávána vlastním jménem a samostatně. Pokud jde o osobu samostatně výdělečně činnou nebo osobu, která podniká jako jednotlivec nebo je partnerem, musí platit příspěvky na sociální zabezpečení v podobě spoluúčasti. **Soukromé příspěvky** na sociální zabezpečení pro rok 2013 jsou **28,97 %.**[27]

Tabulka č. 10: Sazby pro sociální pojištění v roce 2013 z pohledu podnikatele

Druhy sociálního pojištění	Podnikatel
Pojištění důchodové	10,21 %
Pojištění pozůstalostní	1,17 %
Zdravotní pojištění	4,44 %
Úrazové pracovní pojištění	0,30 %
Rodičovský příspěvek	2,60 %
Nezaměstnanost	0,37 %
Daň ze mzdy	9,88 %
Celkem	**28,97 %**

Zdroj: vlastní zpracování dle www.skatteverket.se[1], 2013

Příjmy z podnikání se zdaňují podle výše příjmu poplatníka. Je to velice podobné jako u příjmů ze zaměstnání. Příjem **do 413 200 SEK** se zdaňuje pouze **municipální** sazbou daně a to ve **výši 25 %.** Příjem, který je **vyšší jak 413 200 SEK**, ale zároveň **nižší než 591 600 SEK** se zdaňuje jak municipální sazbou, která **je 25 %,** tak sazbou státní, která **činí 20 %** z hodnoty, která přesáhne dolní hranici. Příjmy **nad 591 600 SEK** se zdaňují ve **výši 25 %** z obou daní (státní i municipální).

[27] www.ekonomifakta.se, [1] 2013

Tabulka č. 11: Zdanitelné příjmy z podnikání pro rok 2013

Zdanitelný příjem (SEK)	Státní sazba daně (v %)	Municipální sazba daně (v %)
do 413 100	0	25
413 200 – 591 600	20	25
nad 591 601	25	25

Zdroj: www.nordisketax.net[3], 2013

Tabulka č. 12: Odpočty z aktivní činnosti, municipální sazba 31,60 %

Příjmy	Odpočet od základu daně	Snížení daně procentem z příjmu
100 000	9 001	9,0 %
150 000	10 923	7,3 %
200 000	13 981	7,0 %
250 000	17 085	6,8 %
300 000	20 166	6,7 %
350 000	22 097	6,3 %
400 000	22 128	5,5 %
500 000	22 128	4,4 %
1 000 000	22 128	2,2 %

Zdroj: www.skatteverket.se[1], 2013

6.1.3 Nezdanitelné a osvobozené příjmy v roce 2013

a) výtěžky ze životního pojištění, sběru hub, bobulí
b) stipendia a další podpory při studiu,
c) určité typy dividend,
d) pojistné zaplacené na soukromé penzijní pojištění,
e) výživné,

f) náklady na stěhování z důvodu změny výkonu povolání. Náklady jsou osvobozeny včetně přepravy zaměstnance a jeho rodiny,

g) výhry z loterií jak ve Švédsku, tak v rámci EU,

h) platby za dárcovství krve, mateřského mléka nebo orgánů,

i) náklady na pohřeb.

Příspěvky zaplacené na důchodové pojištění mohou poplatníci uplatnit, jako slevu na dani, až do výše 100 % zaplacených příspěvků.

Pojistné

Pojistné, které je zaplaceno na soukromé pojištění si poplatník může odečíst do výše 12 000 SEK v ročním daňovém přiznání. Pokud je to osoba samostatně výdělečně činná odečítá si 12 000 SEK + % z podnikání, maximálně však do výše 440 000 SEK.[28]

Výživné

Z hlediska výživného si poplatník může odečíst hodnotu příspěvku na dítě, které s ním nemusí žít v jedné domácnosti. Tento příspěvek patří mezi základní odpočty.

Úrokové náklady

Slevy na dani se uplatňují po odečtení všech odpočtů na dani. Říká se jim osobní slevy.

Z daní si může poplatník odečíst i **ztrátu** z kapitálových příjmů ve **výši 30 %** z hodnoty ztráty, která však může být **maximálně 100 000 SEK**. Pokud je ztráta vyšší než 100 000 SEK, poplatník uplatňuje slevu jen **ve výši 21 %** z částky, která **přesahuje 100 000 SEK.**[29] Švédsko ukládá 15 % daň z výnosů ze soukromých důchodových fondů. Pro osoby pracující na moři činí sazba daně z příjmů 15 %.

[28] www.pensionsspara.se, 2013
[29] www.deloitte.com, 2013

Tabulka č. 13: Postup při výpočtu daně z příjmů fyzických osob 2013

Hrubý příjem ze ZČ a podnikání
- základní odpočet
- příspěvek na penzijní připojištění
= Základ daně z příjmů zaokrouhlen na celá sta SEK dolů
Výpočty jednotlivých daní a poplatků
+ Municipální a státní daň z příjmů
+ Pohřební příspěvek a církevní daň
+ Příspěvek do DS ze ZČ a podnikání
Slevy na dani
- sleva za příspěvky do DS
- sleva za aktivní účast na výdělečné činnosti
= **Daň z příjmů = Součet jednotlivých daní a poplatků – Slevy na dani**
- zálohy na daň
= Daňová povinnost (doplatek či přeplatek)

Zdroj: vlastní zpracování dle www.skatteverket.se[2], 2013

6.1.4 Zdaňovací období a daňové přiznání

Daňové přiznání podává každá osoba, která překročila stanovený příjem pro podání daňového přiznání. Všechny příjmy, a to ze zaměstnání i z podnikání, jsou uvedeny v jednom daňovém přiznání. Za zaměstnance je povinen odvádět daň zaměstnavatel.[30]

Od doby, kdy u daňového subjektu započne výdělečná činnost, je mu zřízen jeho vlastní daňový účet. Daňová agentura si vše monitoruje. Vede si centrální evidenci příjmů a majetku daňových subjektů, které vždy od Daňové agentury obdrží již vyplněné daňové přiznání. Pokud je s ním daňový subjekt srozuměn, potvrdí je písemně či telefonicky. Daně se dají přiznat elektronicky, telefonicky nebo na formuláři.[31] Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňové přiznání se podává **do 2. května** následujícího roku po zdaňovacím období. Pokud je 2. května sobota nebo neděle,

[30] www.skatteverket.se, [2] 2013
[31] www.businessinfo.cz, 2013

podává se daňové přiznání následující pracovní den, tzn. v pondělí. Po skončení zdaňovacího období zasílají finanční úřady poplatníkům výpisy z jejich daňových účtů. Toto zasílání probíhá mezi 15. srpnem až 15. zářím. Na výpisu jsou uvedeny i zaplacené zálohy, které poplatník zaplatil za celé zdaňovací období a je zde i konečná daňová povinnost poplatníka.[32]

Daně se platí formou záloh nebo daňových srážek. Existují dva systémy, pomocí kterých se daň sráží. Je to **systém F-daň**, který se uplatňuje u podnikatelů, kteří si sami odvádějí zálohy na daň a příspěvky na sociální zabezpečení. Každý vlastní svou F-daňovou kartu. Druhým systémem je **A-systém**, který se využívá u zaměstnanců, za které odvádí daně a příspěvky na sociální pojištění zaměstnavatel. Zaměstnavatel musí mít sídlo firmy nebo provozovnu na území Švédského království. Pokud zaměstnavatel nemá sídlo nebo provozovnu na území Švédska, bude využívat třetí systém daně a to **SA- daň**, kde si zaměstnanec odvádí sociální příspěvky sám.[33]

Daň může být ve formě přeplatků či doplatku. Přeplatek je poplatníkovi vrácen na účet a doplatek má poplatník povinnost zaplatit. Daň v obou případech je splatná do 90ti dnů od obdržení výpisů z daňového účtu.[34]

Daňový systém Švédska se dělí na dva hlavní pilíře, kterými jsou **daně přímé**, ty jsou níže znázorněny fialovou barvou a **daně nepřímé**, ty jsou znázorněny barvou červenou, viz obrázek č. 10.

[32] www.skatteverket.se, [2] 2013
[33] www.nordisketax.net, [2] 2013
[34] www.skatteverket.se, [2] 2013

Obrázek č. 10: Schéma daňové soustavy Švédska

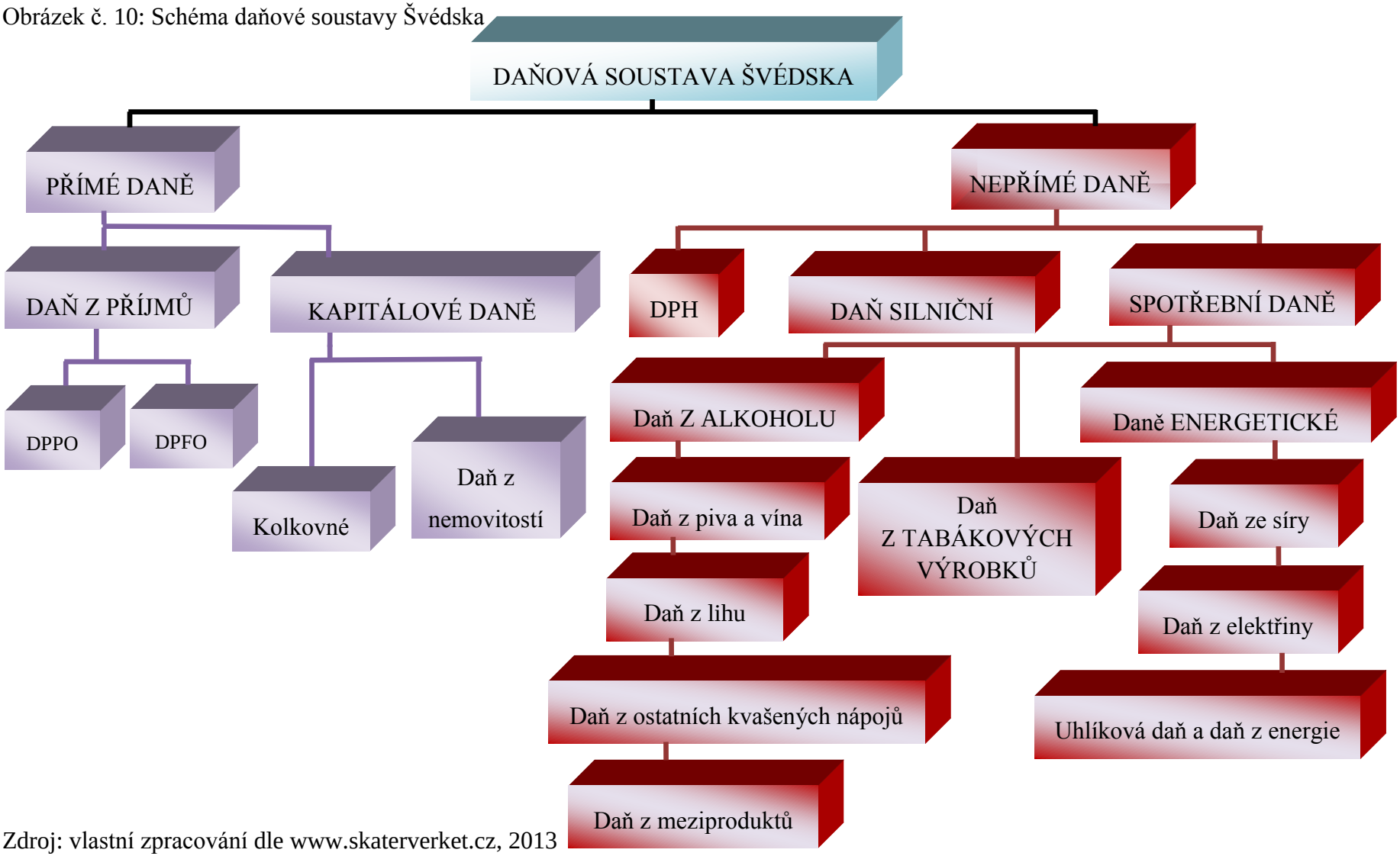

Zdroj: vlastní zpracování dle www.skaterverket.cz, 2013

7 Komparace zdanění příjmů fyzických osob v České republice a ve Švédsku

Na závěr této práce bude pomocí výpočtů na ukázkových příkladech provedena komparace zdanění fyzických osob v ČR a ve Švédsku. Za fyzickou osobu se považuje zaměstnanec či podnikatel. V případě příjmů z podnikání se jedná o příjmy, kdy poplatník může uplatnit paušální výdaje v hodnotě 40 % dle § 7 odst. 7 písm. c, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Pro co nejpřesnější srovnání výpočtů v české a švédské koruně jsem použila přepočet kurzu ČNB platný ke dni 12. dubna 2013 ve výši 1 SEK = 3,102 Kč.[35] Při výpočtech prvních 2 příkladů vycházím ze zadání, které je zde nastíněno: Poplatník je narozen v roce 1975 a bydlí v hlavním městě státu (Stockholm nebo Praha). Zdanění v ČR je upraveno daňovým zákonem, dle platného znění a zdanění ve Švédsku je upraveno pomoci švédské daňové legislativy. Na konci každého výpočtu je souhrnná tabulka, kde je podrobněji ukázán rozdíl ve zdanění mezi těmito státy.

Ráda bych upřesnila pár termínů, které budu ve výpočtech využívat. Jedná se o sociální pojištění, které v této práci vyjadřuje pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a upravuje ho zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

Sociální pojištění se pohybuje v různém rozmezí. Záleží, zda je poplatníkem zaměstnanec nebo podnikatel, popř. obojí. Pro potřeby této práce postačí základní informace, proto se nebudeme věnovat detailům, jako jsou složitější výpočty sociálního pojištění, hlavní činnosti, vedlejší činnosti, apod.

Sociální pojištění v případě OSVČ činí 29,2 % z vyměřovacího základu podnikatele. Pro upřesnění, 28 % jde do důchodového systému a 1,2 % se odvádí na státní politiku zaměstnanosti. Pokud si podnikatel přispívá do 2. pilíře DR odvádí vyšší %. Pro naše potřeby postačí základní sazby, čili bez příspěvku do 2. pilíře DR. V případě nemocenského pojištění, které je součástí sociálního pojištění se může OSVČ dobrovolně rozhodnout, zda bude přispívat. Pokud by chtěla OSVČ přispívat, sazba činí 2,3 % z vyměřovacího základu. Zaměstnanci však platí sazby nižší. Důvodem je, že za

[35] www.cnb.cz, 2013

ně z části odvádí sociální pojištění zaměstnavatel. Poměr sazeb je 25 % odvod zaměstnavatele, z toho činí 21,5 % na důchodové pojištění, 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti a 2,3 % na nemocenské pojištěn, za každého svého zaměstnance. Zaměstnanec platí pouze 6,5 %. Celkem se tedy odvede 31,5 %.[36]

Dalším termínem je zdravotní pojištění, které každý poplatník musí platit. Dle zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, výše sazby činí 13,5 %, tato sazba platí u OSVČ. V případě zaměstnance platí poměr, a to 1/3 ku 2/3. 1/3 platí zaměstnance (4,5 %) a 2/3 platí zaměstnavatel (9 %).[37]

Pro následující příklady zde uvedu podrobnější zadání příkladů a níže se budu již zabývat pouze výpočty a zhodnocením výsledků. Příklady budou označeny číslem 1 až 3.

V prvním příkladu se budu zabývat zdaněním fyzických osob, které mají příjmy pouze ze zaměstnání. Porovnám zdanění švédského a českého zaměstnance. Město je zde uvedeno z důvodu sazeb municipální daně, která je odváděna ve Švédsku. V případě českého zdanění nehraje bydliště tak zásadní roli. První část výpočtu se bude týkat švédského zdanění a druhá část zdanění českého. Aby porovnání nebylo jen jednostranné, zvolila jsem si pro porovnání zaměstnance, který disponuje vysokým nebo nízkým příjmem.

V druhém typu příkladu budu zdaňovat příjmy pouze z podnikání. Opět pro důkladnější porovnání jsem zvolila podnikatele s vysokými příjmy a s příjmy nízkými. Podnikatelé mají náklady ve výši 40 % z hrubých příjmů.

Na závěr výpočetní části se budu ve třetím příkladu zabývat kompletní komparací příjmů. Zadání bude ještě více specifikováno, jelikož poplatník bude podnikat a zároveň bude i zaměstnán na základě pracovní smlouvy.

[36] www.mesec.cz, [1] 2013
[37] www.mesec.cz, [2] 2013

Příklad č. 1

Tabulka č. 14: Zdanění příjmů zaměstnance v roce 2013 ve Švédsku a v ČR

Veškeré hodnoty jsou uvedeny v SEK	**Švédsko (Stockholm)**		Veškeré hodnoty jsou uvedeny v Kč	**ČR (Praha)**	
	Vyšší příjem	Nižší příjem		Vyšší příjem	Nižší příjem
Roční hrubý příjem	**500 000**	**150 000**	Roční hrubý příjem	**1 551 000**	**465 300**
Základní odpočet	- 13 100	- 34 300	SHM, zaokr. na celá sta dolů	2 011 100	623 500
Základ daně	**486 900**	**115 700**	**Základ daně**	**2 011 100**	**623 500**
Municipální daň (29,43 %)	143 295	34 051	SP zaměstnanec (6,5 %)	80 759	30 245
Státní daň (20 %)	17 200	0	ZP zaměstnanec (4,5 %)	69 795	20 939
Příspěvek do DS (7 %)	35 000	10 500	SP zaměstnavatel (25 %)	310 608	116 325
Pohřební příspěvek a církevní daň (1,095 %)[38]	5 332	1 267	ZP zaměstnavatel (9 %)	139 590	41 877
Sleva za příspěvek do DS	- 35 000	- 10 500	Solidární daň (7 %)	- 21 600	0
Sleva za aktivní VČ	- 20 609	- 10 923			
Daň z příjmu	**145 218**	**24 395**	**Daň z příjmu (15 %)**	**300 165**	**93 525**
Obecná daň ze mzdy (31,42 %)	**157 100**	**47 130**	Sleva na poplatníka	- 24 840	- 24 840
Daň ze zaměstnání	**145 218**	**24 395**	**Celková daň ze zaměstnání**	**275 325**	**68 685**
Čistý příjem	**354 782**	**125 605**	**Čistý příjem**	**1 103 521**	**345 431**
Poměr čisté mzdy/hrubé mzdě (%)	**70,95**	**83,74**	**Poměr čisté mzdy/hrubé mzdě**	**71,15**	**74,24**
Odvod daně v (%)	**29,05**	**16,26**	**Odvod daně v (%)**	**28,85**	**25,76**

Zdroj: vlastní výpočty, 2013

[38] www. skatteverket.se, [4] 2013

Jak vyplývá z tabulky č. 14, která porovnávala české a švédské zdanění, švédský příjem se zdaňuje odlišněji než příjem z ČR. Ve švédském daňovém systému nefigurují odpočty typu dary jako v daňovém systému ČR, kde poplatník může uplatnit dar organizaci, darování krve. Ve Švédsku neexistují daňové slevy na poplatníka, na dítě, na manželku apod. Místo těchto slev mají vyšší sociální dávky v této oblasti. Pro výpočet daně z příjmů ze zaměstnání je u švédského daňového systému důležité znát věk a trvalé bydliště poplatníka, což v ČR není potřeba. Začneme zdaněním vyššího příjmu. Dle hrubého příjmu zaměstnance se určuje výše odpočtu od hrubé mzdy, viz tabulka č. 6, pro příjem 500 000 SEK si může poplatník odečíst **maximálně 13 100 SEK**. Po zjištění výše odpočtu zjišťujeme hodnotu zdanitelného příjmu, **500 000 – 13 100 = 486 900 SEK**. Dále se počítá daň **municipální,** která se skládá z krajské a obecní daně. Zaměstnanec bydlí ve městě Stockholm, pro který jsou nastavené sazby ve výši, krajská daň **12,10 %** a obecní daň **17,33 %.** Daň je vypočtena tedy **29,43 %** ze základu daně, **143 295 SEK**. Pokud má zaměstnanec příjem vyšší než **426 300 SEK/ročně**, platí ještě navíc **daň státní**, která je v hodnotě **20 % nebo 25 %** dle příjmu. Z hodnoty 500 000 SEK, bude platit státní daň ve výši 20 % z hodnoty, která přesáhla částku 426 300 SEK, **(500 000 – 426 300) * 0,20 = 17 200 SEK**. Každý zaměstnanec odvádí **příspěvek do důchodového systému povinně 7 % z hrubé mzdy**, kterou si následně může uplatnit v rámci slev. Jako další slevu si poplatník uplatňuje příspěvek za aktivní výdělečnou činnost, při příjmu 500 000 SEK, lze odečíst **20 609 SEK.** Tento odpočet se vypočítá pomocí vzorce, který je v zákoně SFS 1999:1229, o daních z příjmů v **kapitole 67 a § 7**. Každý poplatník je povinen platit pohřební příspěvek a ten, kdo je členem církve, platí navíc i církevní daň. Náš zaměstnanec platí **pohřební poplatek** ve výši **0,065 %**, a protože je členem církve, tak platí i **církevní daň ve výši 1,03 %.** Dohromady tedy **1,095 % ze základu daně**, ve výši **5 332 SEK**. **Daň ze mzdy** se spočítá jako součet daně municipální a státní plus příspěvek do DS mínus slevy za aktivní účast a příspěvek do DS **(143 295 + 17 200 + 31 500 + 5 332) – (31 500 + 20 609) = 145 218 SEK**. Poslední část výpočtu je **obecná daň ze mzdy**, kterou platí zaměstnavatel podle věku zaměstnance, nejčastější je to hodnota **31,42 %**. Tato hodnota platí i pro tento výpočet. Ostatní hodnoty je možné nalézt v tabulce č. 8. Čistá mzda se vypočte jako hrubý příjem mínus daň ze mzdy, **500 000 – 145 218 = 354 782 SEK**.

Algoritmus výpočtu v ČR je jednodušší než výpočet Švédska. Hrubou mzdu zaměstnance vynásobíme **sazbou 34 %**, což představuje odvod na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Od základu daně si může poplatník odečíst položky jako dary, příspěvky na penzijní připojištění, příspěvek na soukromé životní pojištění, atd. Daň se vypočte z upraveného základu daně neboli z **tzv. superhrubé** mzdy. **Daň ze mzdy činí 15 %**. Od vypočtené daně je možné odečíst slevy na dani, mezi které patří sleva na poplatníka, na dítě, na manželku více viz tabulka č. 3. Nově od roku 2013 do roku 2015 je zavedena **solidární daň, která činí 7 %.** Dotkne se hlavně vysokopříjmových zaměstnanců. Nově byla také zrušená maximální hranice u zdravotního pojištění, kde zaměstnanec i zaměstnavatel odvádí daň ze skutečné hodnoty hrubé mzdy, místo z maximálního vyměřovacího základu jako je to u sociálního pojištění. V případě **zaměstnavatele** sazba pro zdravotní pojištění **činí 9 %**, u zaměstnance **4,5 %**. Sociální pojištění stále uplatňuje maximální hodnotu, ze které můžeme platit sociální pojištění, pro rok 2013 je to **hodnota 1 242 432 Kč**. Sociální pojištění bude poplatník a zaměstnavatel platit maximálně z hodnoty **1 242 432 Kč**. V případě **zaměstnavatele** sazba pro sociální pojištění **činí 25 %**, u zaměstnance **6,5 %.** Porovnání zdanění zaměstnance je shrnuto v následující tabulce.

Tabulka č. 15: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů ze zaměstnání 2013

	Švédsko	**ČR**	**Švédsko**	**ČR**
	Vyšší příjem		**Nižší příjem**	
Daň z příjmů ze ZČ	145 218 SEK	**275 325 Kč**	24 395 SEK	**68 685 Kč**
Přepočet DzP ze ZČ	**450 466 Kč**		**75 673 Kč**	
Čistý příjem (ČP) ze ZČ	354 782 SEK	**1 103 521 Kč**	125 605 SEK	**345 431 Kč**
Přepočet ČP na Kč	**1 100 534 Kč**		**389 627 Kč**	
Podíl ČM/HM	70,96	71,15	83,74	74,24
Odvod v %	**29,04**	**28,85**	**16,26**	**25,76**
Poměr odvodů SE/ČR	**1,006 krát**		**0,63 krát**	
Poměr daně z příjmů	**1,63 krát**		**1,10 krát**	

Zdroj: vlastní výpočty, 2013

Po výpočtu DzP ze zaměstnání, můžeme říci, že příjmy vysokopříjmových zaměstnanců jsou v ČR zdaněny nižší sazbou než ve Švédsku. Toto je způsobeno omezující hranicí odvodu na sociální pojištění. Přestože zaměstnanec odvádí, z rozdílu HM a horní hranice pro odvod SP, tzv. solidární daň, tak výsledné zdanění je stále nižší než kdyby horní hranice pro odvod SP nebyla. Co se týče poměru daně z příjmů, ta je **ve Švédsku 1,63x vyšší** než v ČR. Rozdíl poměru odvodů už není tak výrazný. Naopak zaměstnanci, kteří pobírají nižší příjem, jsou zdaněni více v ČR. Toto vyšší zdanění je způsobeno navýšením hrubé mzdy českého zaměstnance o 34 %, tudíž už od začátku výpočtu je daňový základ v obou případech u zaměstnanců rozdílný, a to o 34 %. Paradoxem ovšem je, že švédský zaměstnanec odvede **vyšší daň z příjmů o 0,1 %,** přestože celkový odvod je vyšší v ČR. Toto je způsobeno odvody na sociální a zdravotní pojištění, které jsou vysoké téměř jako daň z příjmů.

Příklad č. 2: zdanění příjmů podnikatelů

Tabulka č. 16: Zdanění příjmů z podnikání 2013 ČR a Švédska

Veškeré hodnoty jsou uvedeny v celých SEK	**Švédsko (Stockholm)**		Veškeré hodnoty jsou uvedeny v celých Kč	**ČR (Praha)**	
	Vyšší příjem	**Nižší příjem**		**Vyšší příjem**	**Nižší příjem**
Roční hrubý příjem	500 000	150 000	Roční hrubý příjem	1 551 000	465 300
Výdaje na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů	200 000	60 000	Výdaje na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů	620 400	186 120
Základ daně	**300 000**	**90 000**	**Základ daně**	**930 600**	**279 100**
Základní odpočet	- 13 100	- 34 300	**Daň z podnikání (15 %)**	**139 590**	**41 865**
Upravený základ daně	**286 900**	**55 700**	Sleva na poplatníka	- 24 840	- 24 840
Sociální pojištění (28,97 %)	83 115	16 137	**Celková daň z podnikání**	**114 750**	**17 025**
Municipální daň (25 %)	71 725	13 925	**Daň zaokr. na celé Kč nahoru**		
Státní daň (20%)	17 380	0	**Odvody na SP a ZP**		
Pohřební příspěvek a církevní daň (1,095 %)[39]	3 142	610	Sociální pojištění (29,2 %)	135 868	40 749
Příspěvek do DS (7 %)	35 000	10 500	Zdravotní pojištění (13,5 %)	62 816	18 845
Sleva za příspěvek do DS	- 35 000	- 10 500	**Celkové odvody na SP a ZP**	**198 684**	**59 594**
Sleva za aktivní účast na VČ	- 20 609	- 10 923			
Celková daň z podnikání	**71 638**	**3 612**	**Celková daň z podnikání**	**114 750**	**17 025**
Čistý příjem	**345 247**	**130 251**	**Čistý příjem**	**1 237 566**	**388 681**
Poměr čistý/hrubý příjem	**69,05**	**86,83**	**Poměr čistý/hrubý příjem**	**79,79**	**83,53**
Odvod celkem v %	**30,95**	**13,17**	**Odvod celkem v %**	**20,21**	**16,47**

Zdroj: vlastní výpočty, 2013

[39] www. skatteverket.se, [4] 2013

V tabulce č. 17 můžeme porovnat zdanění příjmů z podnikání v roce 2013.

Tabulka č. 17: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů z podnikání 2013

	Švédsko	**ČR**	**Švédsko**	**ČR**
	Vyšší příjem	**Vyšší příjem**	**Nižší příjem**	**Nižší příjem**
Daň z příjmů z podnikání	71 638 SEK	114 750 Kč	3 612 SEK	17 025 Kč
Přepočet daně z příjmů na Kč	**222 221 Kč**	**114 750 Kč**	**11 204 Kč**	**17 025 Kč**
Čistý příjem	345 247 SEK	1 237 566 Kč	130 251 SEK	388 681 Kč
Přepočet čistého příjmu	**1 070 956 Kč**	**1 237 566 Kč**	**404 039 Kč**	**388 681 Kč**
Podíl ČM/HM	69,05	79,79	86,83	83,53
Odvod daně v %	30,95	20,21	13,17	16,47
Poměr odvodů SE/ČR	**1,53 krát**		**0,80 krát**	
Poměr daně z příjmů	**1,94 krát**		**0,66 krát**	

Zdroj:vlastní výpočty, 2013

Pokud srovnáme vysokopříjmového podnikatele z ČR a ze Švédska vidíme veliký rozdíl ve zdanění příjmů. Příjmy zdaněny **ve Švédsku** u vysokopříjmových poplatníků jsou **1,94x vyšší** než u poplatníků podnikajících v ČR, což je skoro dvojnásobek. Co se týče celkových odvodů, tak ty činí **rozdíl 1,53 násobku**. U poplatníků s nižším příjmem je zdanění příjmů dokonce vyšší v ČR než ve Švédsku a to se týká i celkových odvodů. Tady vidíme, jaký rozdíl může být u zaměstnanců a u podnikatelů. Příjmy z podnikání jsou zdaněny v průměru nižší sazbou než příjmy ze zaměstnání. Z výpočtů vyplývá, že stejný příjem, který je zdaněn z podnikání a ze zaměstnání se velice liší, někdy i o více jak 10 %. Český podnikatel, který má vysoký příjem je na tom s odvody lépe než český zaměstnanec s příjmem nízkým. Toto je způsobeno hlavně náklady, které si podnikatel může uplatnit a také tím, že se mu hrubý příjem nenavyšuje o 34 %. V ČR nově od roku 2013 platí, že pokud poplatník uplatní výdaje paušálem, nebude moci uplatnit slevu na dítě a manželku. Řada podnikatelů tedy bude odvádět vyšší daně.

Příklad č. 3: Souhrnný výpočet daně z příjmů za rok 2013 v ČR a ve Švédsku

Zadání pro ČR

Paní Nováková, 40let, která bydlí v Plzni, byla po celé zdaňovací období zaměstnána ve společnosti DT Plzeň, s.r.o., kde její roční příjem činil 300 000 Kč. Dále podnikala na živnostenský list jako nezávislá finanční poradkyně. Její roční příjem z podnikání činil 1 050 000 Kč. Paní Nováková z části pronajímá svou nemovitost, rekreační chatu na Šumavě, z které má roční příjem 120 000 Kč. Má dvě děti, z nichž na jedno uplatňuje daňové zvýhodnění a na druhé její manžel. Veškeré výdaje uplatňuje paušální částkou. Městu darovala 15 000 Kč a během roku byla 2x bezpříspěvkově darovat krev. Paní Nováková si platí penzijní připojištění ve výši 2 000 Kč/měsíčně. Vypočítejte daň z příjmů paní Novákové za rok 2013.

Řešení ČR:

Zdanitelné příjmy § 6	300 000 Kč
+ zdravotní pojištění a sociální pojištění placené zaměstnavatelem	102 000 Kč
Dílčí základ daně ze závislé činnost	**402 000 Kč**
Příjem z podnikání § 7	1 050 000 Kč
Paušální výdaje z podnikání 40 %	**- 420 000Kč**
Příjem z pronájmu chaty § 10	120 000 Kč
Paušální výdaje z pronájmu 30 %	**- 36 000 Kč**
Základ daně (402 000 + (1 050 000 – 420 000) + (120 000 – 36 000))	**1 116 000 Kč**

Od základu daně můžeme odečíst nezdanitelné částky jako je dar obci, který se může odečíst do výše maximálně 10 % za základu daně a alespoň 2 % ze základu daně, avšak dar musí být minimálně 1 000 Kč, což paní Nováková splňuje. Dar může odečíst v plné výši, tzn. 15 000 Kč. Dále byla bezpříspěvkově 2x darovat krev, může si tedy odečíst 4 000 Kč.

Upravený základ daně (snižuje základ daně)

Penzijní připojištění ve výše	**12 000 Kč**
Bezpříspěvkové darování krve § 15, odst.1	**4 000 Kč**
Dar obci § 15,odst.1	**15 000 Kč**
Upravený základ daně	**1 085 000 Kč**
Výpočet daně (1 073 000 x 0,15)	**162 750 Kč**
Zaokrouhlíme na celé Kč nahoru	**162 750 Kč**

Paní Nováková může uplatit pouze slevu na poplatníka, která činí **24 840 Kč.** Jiné slevy odečíst nemůže z důvodu uplatnění paušálních výdajů.

Výsledná daň, kterou paní Nováková zaplatí, činí **137 910 Kč.**

Zadání pro Švédsko

Paní Larssonová, 40let, která bydlí ve městě Uppsala, byla po celé zdaňovací období zaměstnána ve firmě Volvo, kde její roční příjem činil 96 712 SEK. Dále podnikala na živnostenský list jako nezávislá finanční poradkyně. Její roční příjem z podnikání činil 338 491 SEK. Výdaje uplatňuje ve výši 135 396 SEK. Paní Larssonová z části pronajímá svou nemovitost, rekreační chatu u jezera Vänern, z které má roční příjem 38 685 SEK. Náklady na pronájem chaty činí 11 606 SEK. Má dvě děti. Veškeré výdaje uplatňuje paušální částkou. Městu darovala 4 836 SEK a během roku byla 2x bezpříspěvkově darovat krev. Paní Larssonová si platí penzijní připojištění 645 SEK/měsíčně. Vypočítejte daň z příjmů paní Larssonové za rok 2013.

Výpočet příkladu č. 3

Tabulka č. 18: Zdanění příjmů fyzických osob ve Švédsku

Předmět daně	Postup výpočtu	Částka (v SEK)
Dílčí základ daně ze zaměstnání		96 711,80
Dílčí základ daně z podnikání	338 491,30 – 135 396,50	203 094,80
Dílčí základ z kapitálových příjmů (pronájem)	38 684,70 – 11 605,40	27 079,30
Základ daně	96 711,80 + 203 094,80 + 27 079,30	**326 885,90**
Základ daně po zaokrouhlení na celá sta dolů		**326 800**
Základní odpočet		- 15 425
Celkový základ daně	**326 800 – 15 425**	**311 375**
Municipální daň z příjmů (32 %)	311 375 * 0,32	99 640
Státní daň z příjmů (0 %)		0
Pohřební poplatek (0,19 %)	311 375*0,0019	591,60
Církevní daň (1,07 %)	311 375*0,0107	3 331,70
Obecný příspěvek do důchodového systému z příjmů ze závislé činnosti	96 711,8*0,07	6 769,80
Obecný příspěvek do důchodového systému z příjmů SVČ	203 094,80*0,07	14 216,60
Celkový mezisoučet daní a poplatků		**124 549,70**
Sleva za příspěvky do DS	6 769,80 + 14 216,60	- 20 986,40
Sleva za aktivní účast na VČ		- 21 664,30
Součet slev		**- 42 650,70**
Celková daňová povinnost po uplatnění slev		**81 899**

Zdroj: vlastní výpočty, 2013

Pohřební poplatek je závislý na provincii města. U daně církevní záleží na farnosti, ve které je poplatník členem. Paní Larssonová je ve farnosti Rasbo, kde daň činí 1,26 %.

Tabulka č. 19: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů 2013 v ČR a Švédsku

	Švédsko	ČR
Daň z příjmů	81 899 SEK	137 910 Kč
Přepočet daně z příjmů na Kč	**254 051 Kč**	**137 910 Kč**
Základ daně	326 800 SEK	1 116 000 Kč
Poměr daň z příjmů/základ daně	0,2506	0,1236
Odvod v %	**25,06**	**12,36**
Poměr daně SE/ČR	**1,84 krát**	
Poměr odvodů	**2,03 krát**	

Zdroj: vlastní výpočty, 2013

Paní Nováková v **ČR** zaplatí daň z příjmů **ve výši 137 910 Kč**. Paní Larssonová **ve Švédsku** zaplatí daň z příjmů **ve výši 81 899 SEK** (v přepočtu **254 051 Kč**).

Paní Larssonová zaplatí skoro dvojnásobnou daň z příjmů než paní Nováková, to je způsobeno skutečností, že příjmy paní Novákové jsou zdaněny jednotnou sazbou 15 %. Příjmy paní Larssonová jsou zdaněny municipální sazbou ve výši 32 %. Jelikož je členkou církve platí církevní daň a k tomu pohřební poplatek, celkem ve výši 1,26 %. **Celkový odvod** paní Larssonové je tedy **33,26 %.** Její zdanitelné příjmy nepřesáhly hodnotu 426 300 SEK, proto není povinna odvést státní daň.

Paní Nováková si svůj zdanitelný příjem může snížit o hodnotu daru, která činí 15 000 Kč. Dále si může od základu daně odečíst příspěvek za penzijní připojištění. U penzijního připojištění si poplatník může odečíst maximálně 12 000 Kč, pouze v případě, že platí 24 000 Kč/ročně a více, tzn. 24 000 – 12 000 Kč = 12 000 Kč. Paní Larssonová si může uplatnit pouze **základní odpočet** od základu daně, který činí **15 425 SEK**. Další slevy neuplatňuje. Upravený základ daně se **paní Novákové** vynásobí **sazbou 15 %** a poté si může odečíst pouze slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Slevu na dítě bohužel uplatnit nemůže, z důvodu využití výdajů paušální částkou. **Daň,** kterou zaplatí, bude ve výši **137 910 Kč**. Paní Larssonová vynásobí upravený základ daně sazbou municipální daně ve výši 32 %, dále musí zaplatit církevní daň a pohřební příspěvek ve výši 1,26 %. Je povinna platit 7 % do DS z upraveného základu daně. Po sečtení všech povinných plateb uplatní paní Larssonová slevy na příspěvky do DS a slevu za aktivní účast z výdělečné činnosti. Dohromady si za slevy odečítá částku

42 650,70 SEK. Rozdíl mezi povinnými platbami a slevami ukazuje konečnou daňovou povinnost paní Larssonové. Daň bude **ve výši 81 899 SEK**.

8 Závěr

V bakalářské práci byla provedena komparace zdanění příjmů fyzických osob v České republice a ve Švédsku a nalezeny nejvýznamnější rozdíly ve zdanění vybraných poplatníků v závislosti na jejich příjmech. Komparaci jsem provedla ze tří pohledů, a to z pohledu zaměstnance, podnikatele a poplatníka, který disponuje jak příjmy ze zaměstnání, tak příjmy z podnikání. Výpočty jsou vždy shrnuty do souhrnné tabulky, kde jsou výsledky porovnány a převedeny do příslušné měny.

Bakalářská práce je rozdělena na část, která je věnována České republice a na část věnovanou Švédsku. Na závěr práce je zařazena společná kapitola, která se zabývá komparací zdanění příjmů fyzických osob v těchto státech. Na začátku každé části jsou uvedeny obecné charakteristiky státu a poté je podrobněji zkoumán daňový systém.

Struktura daňového systému ve Švédsku se v základních bodech dosti podobá struktuře daňového systému České republiky. Tamní systém je rozdělen na daně přímé a nepřímé, které se pak dále dělí. Daně přímé jsou ve Švédsku rozděleny na daň z příjmů a kapitálové daně. Daně nepřímé na daň silniční, daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Český daňový systém je velmi podobný. Zásadní rozdíl je v určení silniční daně, která v České republice patří mezi přímé daně a ve Švédsku mezi daně nepřímé. V České republice jsou daně děleny na přímé daně, které obsahují daň z příjmů a majetkové daně a nepřímé daně, kam patří daň z přidané hodnoty, ekologické daně a daně spotřební. Pokud bychom měli porovnat systém výpočtu daně z příjmů fyzických osob, ten je odlišný. Švédský algoritmus výpočtu je mnohem složitější a obsahuje řadu dílčích daní, které poplatník musí hradit. Patří mezi ně např. daň pohřební nebo daň církevní.

Švédsko je všeobecně známo tím, že disponuje vysokým zdaněním. Z výpočtů, které byly v bakalářské práci provedeny, vyplývá, že příjmy fyzických osob jsou zdaňovány vyšší sazbou ve Švédsku, a to až na výjimku, která se týká zaměstnanců pobírajících nižší příjem, tam je zdanění vyšší v České republice. Jde však o výpočty, v nichž nejsou uplatňovány žádné slevy navíc, jako je sleva na dítě, sleva na studenta, popř. sleva na manželku. V takovém případě by se zdanění v České republice velice snížilo, a tudíž by opět platil fakt, že ve Švédsku jsou daně vyšší bez ohledu na výši příjmů či na způsob, kterým jsou příjmy získávány.

V případě českého daňového systému bych navrhovala snížit slevy na dani, které si může poplatník odečíst od vypočtené daně a dále snížit paušální výdaje, které poplatník může uplatňovat i v případě, že žádné výdaje nemá. Česká republika by se měla inspirovat švédským daňovým systémem, ve kterém sice občané odvádí do rozpočtu vyšší daně, ale za to disponují mnohem propracovanějším sociálním systémem.

9 Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Mapa České republiky 11
Obrázek č. 2: Časová osa historie daní v českých zemích od 10. století do vzniku ČSR .. 13
Obrázek č. 3: Schéma daní v České republice 15
Obrázek č. 4: Druhy sazeb daně v ČR 18
Obrázek č. 5: Vztah vyjádření základu a sazby daně 20
Obrázek č. 6: Místa dopadu daní v koloběhu toků 22
Obrázek č. 7: Průběh daní z příjmů fyzických osob 25
Obrázek č. 8: Příjmy z DzP za 1.-3- čtvrtletí (v %) 29
Obrázek č. 9: Mapa Švédska 32
Obrázek č. 10: Schéma daňového systému Švédska 48

10 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Příjmy veřejných rozpočtů 16
Tabulka č. 2: Obecný výpočet daně z příjmů FO pro rok 2013 24
Tabulka č. 3: Slevy na dani 2013 27
Tabulka č. 4: Příjmy z DzP za 3. čtvrtletí 2012 leden-září (v mld. Kč) 29
Tabulka č. 5: Průměrné daňové sazby v letech 2009-2013 39
Tabulka č. 6: Odpočty od základu daně závisející na příjmech v roce 2013 40
Tabulka č. 7: Sazby pro sociální pojištění v roce 2013 z pohledu zaměstnavatele 41
Tabulka č. 8: Příspěvek zaměstnavatele a zaměstnance na sociální zabezpečení 41
Tabulka č. 9: Zdanitelné příjmy ze zaměstnání v roce 2013 42
Tabulka č. 10: Sazby pro sociální pojištění v roce 2013 z pohledu podnikatele 43
Tabulka č. 11: Zdanitelné příjmy z podnikání pro rok 2013 44
Tabulka č. 12: Odpočty z aktivní činnosti, municipální sazba 31,60 % 44
Tabulka č. 13: Postup při výpočtu daně z příjmů fyzických osob 2013 46
Tabulka č. 14: Zdanění příjmů zaměstnance v roce 2013 ve Švédsku a v ČR 51
Tabulka č. 15: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů ze zaměstnání 2013 53
Tabulka č. 16: Zdanění příjmů z podnikání 2013 ČR a Švédska 55
Tabulka č. 17: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů z podnikání 2013 56
Tabulka č. 18: Zdanění příjmů fyzických osob ve Švédsku 59
Tabulka č. 19: Souhrnná tabulka výpočtu daně z příjmů 2013 v ČR a Švédsku 60

11 Seznam použitých zkratek

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
ČNB	Česká národní banka
ČM	čistá mzda
ČR	Česká republika
DS	důchodový systém
DPH	daň z přidané hodnoty
DZD	dílčí základ/y daně
DzP	daň z příjmů
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPPO	daň z příjmů právnických osob
DR	důchodová reforma
DT	Dům techniky
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
HDP	hrubý domácí produkt
HM	hrubá mzda
Kč	koruna česká
km^2	kilometr čtvereční
m^2	metr čtvereční
např.	například
n.l.	našeho letopočtu
obrázek č.	obrázek číslo
odst.	odstavec
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development („Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj“)
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná

písm.	písmena
popř.	po případě
příklad č.	příklad číslo
př.n.l.	před naším letopočtem
s.	strana
Sb.	sbírka
SE	Švédsko
SEK	švédská koruna
SFS	Svensk författningssamling („švédské stanovy“)
SHM	superhrubá mzda
SP	sociální pojištění
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SVČ	samostatně výdělečné činná
tabulka č.	tabulka číslo
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaná
VČ	výdělečná činnost
ZČ	závislá činnost
zákon č.	zákon číslo
ZP	zdravotní pojištění
ZTP	zdravotně tělesně postižený

12 Seznam použité literatury

Knižní zdroje

FALADA, David et al. *Dějiny daní a poplatků*. 1. vyd., Praha: Havlíček Brain Team, 2009, 207 s., ISBN 978-80-87109-15-1.

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance.* 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s., ISBN 978-80-7357-497-0.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualit. vyd., Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 276 s., ISBN 978-80-7357-574-8

KUBÁTOVÁ, Květa. *Moderní průvodce daňovým systémem*. Praha: Grada, 1994, 240 s., ISBN 80-7169-020-1

MUSGRAVE, Richard Abel. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd., Praha: Management Press, 1994, 946 s., ISBN 80-85603-76-4

PAVLÁSEK, Vlastimil., HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2. přeprac. vyd., Plzeň: Nava, 2011, 182 s., ISBN 978-80-7211-395-8

STEJSKAL, Jan. *Daňová teorie a politika: pro kombinovanou formu studia*. 1. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, 87 s., ISBN 978-80-7395-097-2.

ŠIROKÝ, Jan. *Daňová teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd., Praha: C.H. Beck, 2008, 301 s., Beckovy ekonomické učebnice, ISBN 978-80-7400-005-8

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU a Chorvatska, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU*. 4. aktualizované a přeprac. vyd., Praha: Linde, 2010, 351 s., ISBN 978-80-7201-799-7

VANČUROVÁ, Alena., LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2012*. 11. aktualizované vyd., Praha: 1. VOX, a.s., 2012, 368 s., ISBN 978-80-87480-05-2

Elektronické zdroje

Business info: Oficiální portál pro podnikání a export. [cit. 10.4.2013]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/svedsko-financni-a-danovy-sektor-19253.html#sec5

Central intelligence agency [online]. Central intelligence agency. [cit. 31.3.2013]. Dostupné z: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sw.html

Česká národní banka: Kurzy devizového trhu. *Česká národní banka* [online]. 2003 – 2013. [cit. 12.4.2013]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

Český statistický úřad. [online] Praha: Český statistický úřad, 2013, Aktualizace 11.4.2013, [cit. 5.4.2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide

Daně a investice ve Švédsku. *Taxation and Investment in Sweden 2012* [online]. [cit. 5.4.2013]. Dostupné z: http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Global/Local%20Assets/Documents/Tax/Taxation%20and%20Investment%20Guides/2012/dttl_tax_guide_2012_Sweden.pdf

Daně severských zemí: Švédsko. *Tax card* [online]. [cit. 5.4.2013]. Dostupné z: http://www.nordisketax.net

[1] https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/sve/eng/i03.asp&c=sve&l=eng&m=02

[2] http://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/sve/eng/i04.asp&c=sve&l=eng&m=02

[3] https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/sve/eng/i07.asp&c=sve&l=eng&m=02

Ekonomi Fakta. *Ekonomi Fakta* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://www.ekonomifakta.se

[1] http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skatt-pa-arbete/Arbetsgivaravgift/

[2] http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Skatter/Skatt-pa-arbete/Marginalskatt/

Euroskop - Švédsko. *Euroskop* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: https:// www.euroskop.cz/834/sekce/svedsko/

Evropská komise. *Eurostat, Taxation trends* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_ analysis/tax_structures/2012/country/se.pdf

Historie. *Živá historie* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://www.zivahistorie.eu/ index.php/neco-malo-z-historie-dan

Mapa České republiky. *Google, mapa ČR* [online]. [cit. 28.4.2013]. Dostupné z: https://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=610&q=mapa+%C4%8Desk%C3%A9+republiky&oq=mapa+%C4%8Desk%C3%A9&gs_l=img.1.0.0l10.912.2559.0.3809.10.8.0.0.0.0.274.1261.3j1j4.8.0...0.0...1ac.1.11.img.cS3JP_e60OE#imgrc=cFaV73exwlVRXM%3A%3B_tjCaMyP5TkUBM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.estudanky.eu%252Fim%252Fmapa.png%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.estudanky.eu%252F%3B820%3B479

Mapy světa. *Maps of World* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http:// www.mapsofworld.com/sweden

Ministerstvo financí ČR. *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/ xbcr/mfcr/PPSR-CR_2012-Q1-3_pdf.pdf

Ministerstvo zahraničních věci ČR: Švédsko. *Ministerstvo zahraničních věci ČR* [online]. [cit. 22.3.2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/svedsko/ekonomika/financni_a_danovy_sektor.html

Penzijní připojištění. *Penzijní připojištění* [online]. [cit. 5.4.2013]. Dostupné z: http://www.pensionsspara.se/avdragsratt

Politický systém Švédska. *Politický systém Švédska* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://svedsko.webgarden.cz/rubriky/svedsko/ politicky-system

Sociální pojištění. *Sociální pojištění* [online]. [cit. 23.4.2013]. Dostupné z: http://www.mesec.cz/dane/socialni-pojisteni/pruvodce/

Švédsko. *Oficiální webové stránky Švédska* [online]. [cit. 30. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.sweden.se

[1] http://www.sweden.se/eng/Home/Quick-facts/

[2] http://www.sweden.se/eng/Home/Society/Government-politics/Facts/Swedish-System-of-Government/

[3] http://www.sweden.se/eng/Home/Society/Monarchy/

Švédský statistický úřad. *Statistics Sweden* [online]. [cit. 5.4.2013]. Dostupné z: http://www.scb.se

[1] http://www.scb.se/Pages/PressRelease____347856.aspx

[2] http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____68065.aspx&usg=ALkJrhiHaaJRtmqYX88HFX_c9zRLm6g6fg

[3] http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____67885.aspx&usg=ALkJrhjqWMgByJL0m_7_s0fpsXE6hHG6hw

Švédská daňová agentura. Tax statistical yearbook of Sweden 2012 [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z:

[1] http://www.skatteverket.se/download/18.2b543913a42158acf800016970/1354883531590/15215.pdf

[2] http://www.skatteverket.se/download/18.3684199413c956649b57c0a/1361442608379/10413.pdf

[3] http://www.skatteverket.se/privat/svarpavanligafragor/avdrag/privatallmantfaq/hurstortavdragkanjaggoraforpremiertillpensionsforsakringellerinsattningpapensionssparkonto.5.f103d011bbc96625680009342.html

[4] http://www.skatteverket.se/download/18.2b543913a42158acf800016843/1357552198595/komsk13.xls&usg=ALkJrhgQRKq-Uus_F8r22CcwpSYOco4JyQ

Švédské království – historie. *Švédské království – historie* [online]. [cit. 30.3.2013]. Dostupné z: http://www.promonarchii.cz/index.php/soucasne-monarchie/61-svedske-kralovstvi

Zdravotní pojištění. *Zdravotní pojištění* [online]. [cit. 23.4.2013]. Dostupné z: http://www.mesec.cz/dane/zdravotni-pojisteni/pruvodce/

Právní předpisy

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Zákon SFS 1999:1229, o daních z příjmů, v platném znění (Inkomstskattelag)

Zákon SFS 1997:483, o platbě daní, v platném znění (Skattebetalningslag)

13 Seznam příloh

Příloha A: Místní sazba daně v % dle obce a kraje pro rok 2013

Příloha A: Místní sazba daně v % dle obce a kraje pro rok 2013

Nejvyšší sazby	Dle obce	Dle kraje	Celkem místní daně
Hofors	23,10	11,51	34,52
Ragunda	23,57	10,85	34,42
Dals-Ed	23,21	11,13	34,34
Ockelbo	22,76	11,51	34,27
Dorotea	23,90	10,30	34,20
Nejnižší sazby			
Vellinge	18,50	10,39	28,89
Kävlinge	18,51	10,39	28,90
Örkelljunga	18,76	10,39	29,15
Stafford	18,79	10,39	29,18
Solna	17,12	12,10	29,22

Zdroj: Statistics Sweden, dostupné z: www.scb.se/Pages/TableAndChart____67885.aspx&usg=ALkJrhjqWMgByJL0m_7_s0fpsXE6hHG6hw

ABSTRAKT

WOLFOVÁ, Veronika. *Komparace zdanění příjmů fyzických osob v ČR a Švédsku.* Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 73 s., 2013

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, Česká republika, Švédsko, komparace, daňový systém, přímé daně

Bakalářská práce s názvem *„Komparace zdanění příjmů fyzických osob v ČR a ve Švédsku“* se zabývá porovnáním zdanění příjmů fyzických osob v obou zemích za rok 2013 a praktickými příklady zdanění. Hlavním cílem je analýza a následná komparace zdanění příjmů fyzických osob v České republice a ve Švédsku. Teoretická část popisuje obecnou historii daní, historii daní v těchto zemích, jejich obecnou charakteristiku a nastínění politického systému. Dále specifikuje základní pojmy týkající se daňové problematiky. Teoretická část se také zabývá podrobnějším popisem daňových systémů příslušných zemí a následně jejich srovnáním, které bude specifikováno v praktické části této práce. Praktická část se věnuje komparaci zdanění příjmů fyzických osob a poukazuje na výrazné rozdíly mezi nimi. Fyzická osoba je zde charakterizována ze tří pohledů, a to jako zaměstnanec, podnikatel a jako fyzická osoba, která má příjmy zároveň ze zaměstnání i z podnikání. Na závěr práce jsou shrnuty nejdůležitější zjištěné rozdíly, ze kterých podle očekávání vyplývá, že zdanění fyzických osob ve Švédsku je téměř ve všech zmíněných variantách oproti České republice výrazně vyšší.

ABSTRACT

WOLFOVÁ, Veronika. „*The Comparison of personal income tax systems in the Czech republic and Sweden“*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics University of West Bohemia, 73 p., 2013

Key words: personal income tax, Czech republic, Sweden, comparison, tax system, direct taxes

This Bachelor thesis entitled *"The Comparison of personal income tax systems in the Czech republic and Sweden"* deals with a comparison of a personal taxation in both countries in 2013 and with the practical examples of taxation. The main objective is the analysis and subsequent comparison of the personal taxation in the Czech Republic and Sweden. The theoretical part describes the general history of taxes and the history of taxation in both countries, the general characteristics of both countries and the outline of the political system. It also explains the basic concepts related to the tax issues. The theoretical part also deals with more detailed description of tax systems of the countries and their comparison which is more specified in the practical part of this work. The practical part is devoted to a comparison of the personal taxation and highlights the differences of the personal taxation. A natural person is characterized from three perspectives - employee, entrepreneur and a natural person who has income both from employment and business. The most important differences are briefly summarized at the end of the bachelor thesis. The most important findings of differences according to which is expected that personal taxation is in almost all variants significantly higher in Sweden compared to Czech Republic are summed up at the end of this work.